МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхехьарча Советен Министрийн Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 115 (4128). ШОАТТА, 25 сентябрь, 1965 шу. Мах 2 кап.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

ДОТТАГIЛЕН ХЬАЛАШКА

КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР правительства сийна тахан прием йир Германски Демократически Республика партийно - правительственни делегаце.

Приеме бар новкъостий Г. И. Воронов, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, кхыбараш.

Прием еча бар Германе Социалистически Едини парте ЦК Хьалхара секретарь, ГДР Паччахьалкхен Совета Председатель Вальтер Ульбрихт, ГДР Министрий Совета Председатель Вилли Штоф, ГДР партийно - правительственни делегаце кхыбола членаш.

ИНАРАЛ НЕ ВИН МОСКВЕРА ДIАВАХАР

Официальни визитаца СССР-е вена Бирмански Союза Революционни советен Министрий Советен Председатель инарал Не Вин 23 сентябре Москвера Тбилисе вахар.

Шинна а мехка паччахьалкхений байракхашца егача Внуковски аэродроме Московски бIуний сийлен ха оттадир.

Веза хьаша накъавоаккхаш бар СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель А. И. Микоян, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев, кхыбола советски паччахьалкхен деятелаш, Москверча къахьегамхой викалаш.

Хьаша накъавоаккхача хана шинна а мехка паччахьалкхений гимнаш лекхар, къаман салюта артиллерийски залпаш яьлар.

Тбилисе иштта дIабахар инарала Не Вина улувбаьнна болха СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель Ю. И. Полацкис, СССР МИД-а генеральни секретарь Д. А. Жуков, Бирмера Советски Союза посол А. М. Ледовский, кхыбараш.

(ТАСС).

ТАСС-а ХОАМ

«Космос-91»— сигала

1965 шера 23-ча сентябре Советски Союзе аргIанна сигала яхийтай «Космос-91» яха Лаьттан искусственни спутник.

Спутника тIа оттаьй 1962 шера 16 марта ТАСС-о дIакхайкаьча программага хьежжа космически аре дIахо тахна лаьрхIа йола Iилман аппаратура.

Спутник орбита тIа яьккхай укх тайпара параметраш а йолаш:

Юххьанца го боаккха ха 89,8 минут.

Лаьттан тIехен тIара эггара гаьнагIа йолча хана (апогеера) 342 километр;

Лаьттан тIехен тIара эггара гаргагIа йолча хана (перегеера) 212 километр;

Орбита оагIора ялар 65 градус.

Iилман аппаратурал совнагIа спутника тIа я:

19,995 мегагерца частотах болх беш йола радиопередатчик; орбита элементаш нийса йистара эша радиосистема; приборашеи Iилман аппаратурои беча балха хьакъехьара даннеш Лаьттан тIа Iочуторгйола радиотелеметрически система.

Спутника тIа оттаьь аппаратура боарамагIа болх беш я. Iочуухача хоамашта обработка ю координационно - вычислительни центро.

Тахан номер тIа:

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ. Сухалбе, механизатораш. СИХА А ДИКА А ХЬАЛЪЕ ГIИШЛОШ.

ЛерттIа доал де баьца даарашта.

Къелига дац Гудермеса районе хий декха лаьтташ. Гудермеса оросительни система болхлой боахк района боахамашка къахьегаш. Иштта, цу оросительни система тракторист Сайделханов Небула «Дружба» яхача совхозе 500 гектар гаргга лаьтташ аьхад. ХIара дийнахьа норма тIехкхоачашъю цо.

Сурта тIа: тракторист Н. Сайделханов. Н. Кобиашвиле сурт.

СИХДЕ ГУЙРАН БАЛХАШ

Паччахьалкхенга ялат доххара халкъа заказ кхоачашдара, укх гаргарча деношка дукхагIъяр хьажкIа а йолаш 23 эзар тонн ялат заготовительни пункташка дIакхачийта декхарийла я республика колхозаши совхозаши.

Наура, Надтеречни, Ножай-Юрта районий боахамаш, паччахьалкхенна ялат дIадалара заказаш сийленца кхоачаш а дaь хIанз планал совгIа ялат дIалуш да.

ДIадахача шера кийчдаьчул совгIа ялат кийчдаьд семилетка тIеххьарча шера республика дукхагIа долча боахамаша. Цхьабакъда, Грозненски, Гудермесски, Сунженски, Шелковски районаша ткъоалагIа сентябрь хьатIакхоачаш соахца цу хана хинначул дуккха кIезигIа ялат дIачуденнад паччахьалкхен заготовительни пункташка. Ледара лел цу районашка паччахьалкхента хьажкIа йоххара гIулакх а.

Сихденнад шекара свекла йийнача кхашкара балхаш.

РАСТЕНИЕВОДСТВА ПРОДУКТАШ КИЙЧЪЯРА ПЛАН ХЬАХЬОКХАШ ЙОЛА СВОДКА

(планах проценташ)

Районаш	ХьажкIаш	Гидуарташ	Баьца дааpaш	Шекара свекла
Ачхой-Мартана	—	—	28	11
Грозненски	9	73	53	19
Гудермесски	3	42	33	25
МалгIабика	—	58	73	2
Надтеречни	34	41	—	—
Наьсарен	—	3	32	—
Науркн	6	89	46	—
Ножай-Юрта	14	7	—	—
Сунженски	2	71	75	—
Урус-Мартана	2	—	86	23
Шаьла	1	17	30	17
Шелковской	5	—	66	—
Дерригa	3	55	63	16

Октябра сийна

КХОАЧАШЪЯЬЙ 7 ШЕРА ПЛАН

Доккхий къахьегама толамаш даьхад Грозненски тепловозникаша, цхьоалагIа сентябре кхоачашъяьй цар хаякъа боахама мовхьаш дIа-юха кхахьара ворхI шера план. 1958-ча шера дIахьош хинначул 40 процент дукхагIа да хIанз дIа-юха кхухьа мовхьаш.

Къахьегама овсарлен плани локомотивашта ремонт яргеи мухь дIа-юха кхахьаргеи дIабода мах лохбара плани а тIехкхоачашъяьй депо коллективо. Семилетка шерашка къахьегама овсарле 25 процент лакхъеннай, хIаьта локомотивашта ремонт ярга дIабода мах 20 процент лохбеннаб.

Ялх шераи бархI беттеи локомотивай машинисташа кходаь доагор 6815 тонн я, хIаьта цу юкъа Российски Федераце 30 миллиард фонда юкъе коллективо дихьа ахча 960 эзар сом да.

Укх шера план а графикал хьалха бувлаш кхоачашъеш хьабоагIа депо болхлой. Мовхьаш дIа-юха кхахьара бархI бетта план 103,5 процент кхоачашъяьй. Деннен бийсаннеи нормах бе безача накъа задани 15 километр тIехкхоачашъяьй, хIаьта сахьата беча накъа сухал 4 километр лакхъеннай. БархI бетта планал совгIа дIабихьа мухь 140 эзар тонн я.

Иштта дика къахьегаш ба ремонтникаш а. Шоай бархI бетта план тIехкхоачаш а еш, планал совгIа ремонт яь дIаяхийтай 27 локомотив, хIаьта ремонт е еза локомотиваш шозза кIезигъеннай.

Социалистически яхье хьалха латташ хьайоагIа Панычек Владимир керте латта ремонт ерий коллектив, вагонашка хьежа Джабраилов Алхазура кулгалду коллектив, кхыяраш. Iана эамалахь дика болх бергболаш кийчъяьй цар шоаш керте латтача участкай коллективаш.

Къахьегама лакха толамаш дахарца белгалбаьнна ба машинисташ нн. Стрелков Федор, Сергиенко Василий, Дулургов Къарам-Солта, слесарь Хажиев Ахьмад, кхы дуккха бараш.

Производствана юкъе дукха кердадараш кхихьад депо рационализатораша, изобретателаша. Укх шера балха кийчъяьй бIаь совгIа рационализаторски предложени. Царех дукхагIъяраш балха юкъейихьай. Паччахьалкхенна цар баь пайда эзараш сомаш да. ДикагIболча рационализаторех лоархIаш ба нн. Рудак Михаил, Ростов Петр, Кудактин Евгений, Савитский Борис, кхыбараш.

ШоагIа дог гIоздаьнна тIаийцар депо болхлоша крекинг-завода дIадоладаь дика гIулакх. Шерра социалистически яхь йоаржаьй Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 48 шу дузача денна сийленца накъа дахара. Цу дезача цIей сийна къахьегама вахте эттаб берригa болхлой. Мухь дIа-юха бахьара итт бетта план 25 октябре кхоачашъе дош деннад. Уж декхараш хIанз дика кхоачашдеш да.

Г. АНОХОВ.

Шоаш укх шера хьийкъа комсаш чуэцаш боахк «Новогрозненский» яхача совхозе. Дика къахьег цу совхоза цхьоалагIча отделене комсаш хьайоахаш боахкача Дудаева Жовжанеи, Ибрагимова Сержанеи.

Сурта тIа: Дудаева Жовжани (лохе) Ибрагимова Сержани комсаш хьайоахаш боахк.

Н. Кобиашвиле сурт.

ТIахьехам хьаллаьцаб

«Октябрьнефта» НПУ телемеханизированни промысла бригадай коллективаша дег тIара раьза болаш хьаллаьцаб крекингистий тIахьехам, чIоагIа йоаржаьй социалистически яхь.

Коммунистически къахьегама ударник вола нов. Ананьев Анатолий Лаврентьевич керте латта бригада мехкдаьтта доахача районе эггара хьалха яьлар ийс бетта задани кхоачашъяь.

Шоаш чакхъяха лаьрхIа геолого-технически мероприятеш кхоачашъю мехкдаьттахоша хIара бетта. Иштта, духхьала бархI бетта нов. Ананьева кулгалдеча бригада кхоачашъяьй шовзткъе итт геолого-технически мероприяти, из бахьан долаш кхы тIа а 400 тонн мехкдаьтта даккха йиш хиннай цар.

Геолого-технически мероприятеш яьчул тIехьагIа холуш лакхлу скважина деннеи бийсаннеи луш долча мехкдаьтта боарам, хIаьта цхьайолча скважинаша (масала, №№ 131-20, 229) дур цаI-аххаза, шозза дукхагIа хул. Цул совгIа сеца лаьтта кхо скважина тоа а яь йолаялийтай. Дукха ба укхаза хьаьнала къахьегаш балхаца сий даьккха нах. Масала, нн. Петренко, Макиев, Бровченко, Курбашкина, Абдулаев, дуккха кхыбараш.

— Октябра 48 шу дизар сийна керда социалистически декхараш тIаийцар оаха, — йоах нов. Ананьева, — уж толамца кхоачаш а дергда.

Г. ЛУКЬЯНОВ.
«Октябрьнефта» НПУ производственно - технически отдела начальник.

МЕХКДАЬТТА ЛУ КЕРДАЧА СКВАЖИНА

Октябра сийленца накъа бахара яхье а баьнна Нарабулански бурувдеттача контора мехкдаьттахоша керда къахьегама толамаш даьхад. Сунженски бурувдеттараша ийс ди ханал хьалха план йистеьккхар. 30 эзар метр дукхагIа техад укх шера цу коллективо бурув, царех 8970 метр техад эIамига диаметр йолча осташца. Шозза тIехкхоачашъяьй лакха овсарле йолаш йола одношарошечни осташ производствана юкъадоаладара план.

Яхье баьннараштa юкъе хьалхле лелаю нн. Б. Ф. Касаков, А. П. Золин, В. В. Буняев, А. Ф. Панфилов керте латтача бригадай коллективаша.

Укх деношка № 2 йолча промысла эксплуатаце дIаеннай дукха мехкдаьтта луш йола № 56 йола керда скважина. Из скважина техача низ бела мехкдаьтта кIеди техар. Уж балхаш дIахьош яр нов. В. А. Лагутина кулгалду бригада. Кхо милиметр йолча штуцера чу гIолла хIара деннеи бийсаннеи цу скважино 75 тонн мехкдаьтта лу.

— Из да Сийлахь-йоккхача Октябра сийна оаха лу совгIат, — йоах мехкдаьтта токараша.

А. БАКАЛЮК.

ДИКА КЪАХЬЕГ

Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза хьайбаш леладерашта дика довз юкъара хьайбаш дизаи дIайхачеи хилийтара шоашта хьалхашка латта бехктокхамера декхараш.

Хьайбашта кхоачамхиллал силос хургйолаш 160 эзар тонн силос йолла лаьрхIад укхаза. ХIанзле 84 эзар 785 тонн дIаелла баьннаб совхоза механизатораш. Цунца цхьана Iалашду гIожеи мошеи доакъар а. 13 210 центнер аргIаш даь дIаоттадаьд.

Ялат чуийца кхаш зябь аха мукъа а доахаш 18 эзар 520 центнер ча хьагулдаь вIашкатехад. Дерригa доакъар хьайбаша Iа доаккхаргдолча дIатIаэза даьннад.

Къаьстта дика лел из гIулакх цу совхоза кхоалагIча отделене. Ялатийнеи силосаи лаьрхIа 150 гектара тIа хьажкIаш дIайийнаяр нов. Мусаева кулгалдеча звенос. Агротехнико дIадеххача тайпара гIулакх даьча звено кхашкара дика хьувкъам баьннаб. ХIанз пхиъ комбайн я хьажкIаш чуэцаш. Цхьа минут йоаяц комбайнашта гIулакх деча машинаша. Денгара денга дика толамаш доахаш хьабоагIа нов. Мусаева звено членаш. Дийнахьа нормах йиъ гектар хьакха езача пхиъ гектар хьокх цар. ХIара гектара тIара 40—45 центнер томараш тIехь хьажкIаш йоах механизатораша.

Хьувкъам чуэцарца, мукъадаьнна кхаш аха дезилга дицдалийтац механизатораша.

Гурахьа дувча ялаташта лаьрхIа хIанзле 2800 гектар аьха Iойиллай механизаторащa, юхедиса лаьтта зяба оахаш да.

А. ТУГАНОВ.

Нохч-ГIалгIай автоуправлене чуйоагIача авторемонтни мастерске коллективо дика чакхдоаккх семилетка тIеххьара шу. Валови продукци арахецара сентябрь бетта ткъаь ден план тIехкхоачашъяьй мастерске коллективо. Къахьегама темпаш кхы тIа а лакхъеш сийленца накъа яха лерхI цу коллективо Октябра 48 шу дузача денна.

Лакха къахьегама толамаш доахаш ба мастерске рационализатораш. Дукха хIама ца эшшаш шера план кхоачашъяьй рационализатораша. Укх шера кийчъяьй 16 рационализаторски предложени, уж ерригаш а балха юкъейихьай. Цар паччахьалкхенна баь пайда пхи эзар совгIа сом да. Укх гаргтарча хана кхы а балха юкъехьоргья массехк рационализаторски предложени. ДIадахача шера ийс бетта балха юкъейихьачарел 20 процент дукхагIа я укх шера цу юкъах балха юкъейихьа предложенеш.

Мастерске дикагIболча рационализаторех лоархIаш ба электросварщикаш Рындин Михаил, Коломиец Григорий, кхыбараш. Укх дIадахача беттaшка Рындин Михаила кийч а яь балха юкъейихьай 5 рационализаторски предложени. Цар ши эзар гаргга сом пайда баьб паччахьалкхенна. Къаьстта боккха лоархIам болаш я размолочни хьайра хьаяра енна предложени, иштта цо еппача рационализаторски предложенех реконструкци яьй моечни установкана.

Сурта тIа: Рындин Михаил Григорьевич рационализаторски предложени кийчъеш ва.

И. Плиева сурт.

Республика пропагандисташта Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Къахьегамхошта коммунистически кхетам луш дуккхача шерашка а беркате а болх барах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Албогачиев МурцъIалий Хаматхана — Наьсарен района «Экажевский» совхоза керттерча зоотехника.

Бабаджанов Артем Ильича — дулха комбината воккхагIволча бухгалтера.

Бексултанов Махьмада — Ачхой-Мартана района Закан-Юртарча юкъерча школа директора.

Боров Зоврбика Мурада — Наьсарен мельзавода директора.

Волосюк Антонина Александровнайна — город Грозночерча № 8 йолча бархI шерарча школа директора.

Гагиев Мухтара Руслана — Грозненски района № 3 йолча сомий-баьца даарий совхоза сомий бешамаш лелаеча бригада бригадира.

Газиев Кайда Юсуповича — «Горскнефта» НПУ Iаьлий-Юртарча участка начальника.

Гашин Федор Алексеевича — Надтеречни района «Новогорский» яхача винсовхоза директора.

Горобец Николай Васильевича — Шелковски юкъерча школа директора.

Гудько Михаил Андреевича — Грозненски района № 1 йолча шурий совхоза 8 шерарча школа дешара даькъа заведующена.

Долтабаев Хасу Агамирзоевича — КПСС Советски райкома инструктора.

Ковальковский Борис Тимофеевича — № 1 йолча Гудермесски юкъерча школа хьехархочоа.

Круснинский Михаил Михайловича — «Старогрознефта» НПУ цхьоалагIча промысла воккхагIволча инженера.

Литвин Аркадий Павловича — Грозненски химически комбината керттерча инженера.

Марзиев Идриса Мухьмад-Салена — «Малгобекнефта» НПУ кхоалагIча промысла мехкдаьтта доаккхача мастера.

Новиков Григорий Павловича — «Грознефтехимзаводы» яхача объединене вIашагIтехача отряда военизированни охрана начальника заместитела.

Остраухов Дмитрий Георгиевича — Советски района Барзоевски бархI шерарча школа дешара даькъа заведующена.

Паук Марина Яковлевнайна — «Малгобекнефта» НПУ Ленина орден лелаеча цхьоалагIча промысла заведующена.

Полуянов Василий Павловича — Грозненски вагонни депо группа кулгалхочоа.

Сотников Сергей Игнатьевича — Наурски района «Советская Россия» яхача винсовхоза профессионально-технически училища дешара даькъа заведующена.

Суслин Владимир Ивановича — Гудермесски мехкдаьтта промыслови управлене начальника.

Тимофеев Станислав Тимофеевича — Наурски совхоза «Комсомольский» винсовхоза керттерча агронома.

Ткаченко Алексей Павловича — пароводяной цеха начальника.

Хащенко Петр Ивановича — «Октябрьнефта» НПУ ГIойт-Корт яхача участка заведующена.

Холмовский Александр Зосимовича — Ассински юкъерча школа дешара даькъа заведующена.

Цатурьян Александр Андреевича — «Грознефтегеофизика» треста Грозненски промыслови-геофизически контора управляющена.

Черников Виктор Васильевича — Ассински яхача станица пенсионера.

Шматов Николай Ивановича — Ачхой-Мартана района Давыденковски 8 шерарча школа директора.

Яковлев Павел Анисимовича — Грозненски слюдяной фабрика директора.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель
И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь
Н. СЫЩИКОВ.

г. Грозный,
24 сентябрь, 1965 шу.

МЕХКА КХАШКА

Сентябрь беттах кхоалагIа кIира доладеннад, хIаьта мехка кхашка хIанз а балхаш кхехкаш латт. ХIанз массанахьа а ялаташ хьекха даха деза ха хинна ца Iеш, тIехьа кхача культураш чуийца яха еза ха а хиннай. Цхьайолча районашкарча лаьтташ леладерашта къаьстта хала да укх гурахьа, хIана аьлча соаккарчул тIехьагIа кхаьчад ялаташ.

СССР ЦСУ хьачуеннача сводках 20 сентябре кхаччалца хьекха ялати ялата-бобови культураши (хьажкIаш йоацаш) 107 миллион 464 эзар гектар я, цунах хул дIадийнача дерригача лаьттаех 88 процент. Хьекха даьнна, дерригa а хIана дац аьнна дола, ялаташ аьрда даьннад (98 процент). Соахка укх ханналца аьрдачул дукхагIа аьрдад ялаташ Украине, Грузе, Азербайджане, Молдаве, вокх республикашка —кIезигагIа.

Мехка дIайийнача ерригача хьажкIех кхо дакъа чуийца яьннай. Бокъонца кхаьча хьажкIаш чуэцаш латт хIанз цхьайтта республике.

Российски Федераце, Украина, Казахстана, Молдаве, Киргизе кхашка массанахьа а цхьатарра ахка йолаеннай шекара свекла. Ахка йолаьй из Белоруссе боахамаша а. Шекара (фабрични) свекла укх шера кхею йиъ миллион гектар хIана дац аьнна долча лаьтташка. 669 эзар гектара тIара свекла чуийца яьннай. Шекар даккха дIачулургйола хьалхара бIаь миллион центнер свекла хьаьхка яьннай.

Мехка дукхагIа йолча районий кхашкара лен-долгунец чуийца яьннай.

Цхьатарра чуэца йолаяьй гидуарташ, пхи миллион гаргга долча лаьтташка кхееш йола даьтта доаха из лоархIамера культура диълагIа дакъа чуийца яьннай хIанзле. Сихбаь чуэцаш латт мехка кхашкара боамби. Укх тIеххьарча деношка Узбекистане массанахьара а машинашца чуэца болабаьб боамби-бедал. Боамби чуэца машинаш араяьннай Казахстанеи Азербайджанеи кхашка а.

Массанахьара а чуэцаш латт коартолаши баьца дараши. Российски Федераце диълагIа дакъа долча кхашкара чуийца яьннай коартолаш, Украине — кIеззига дукхагIа. Белоруссеи прибалтийски республикашкеи хIанзза мара йолаеннаяц хьаахка.

20-ча сентябре кхаччалца 27,4 миллион гектара тIа дIадийнад гуйран ялаташ мехкарча колхозашеи совхозашеи, из хул планах 64 процент. Украине дIаде дезача гуйрана ялатий пхе даькъах ши дакъа дIадийна даьннад. Гуйран ялаташ дIаде доладаьд Кавказе а Средни Азе а.

59,5 миллион гектар зябь аьхай мехка кхашка, из хул соахка цу ханналца аьхачул цкъаи ахаззеи дукхагIа.

(ТАСС).

Кердача дешара шерага

Политически дешар лакхача идейни боараме

Цхьа кIеззига денош мара дисадац партийни дешара системера керла дешара шу дIадоладала. Дешара керла шу бокххача лоархIаме хуьлда ерригача вай парте идейни вахаре санна, иштта Ножай-Юьрта партийни организаце вахаре а.

Кердача дешара шера кийчо еча белгалйоалаш йола башхало я деша багIараштa теоретически образовани ялара уйла дукхагIа тIайохийташ хилар. Партийни дешар цу тайпара вIаштIехьдаккхаро коммунисташкеи парте боацарашкеи йиш хулийтаргья марксистско-ленински теоре — философе керттера доакъош — политически экономи, Iилман коммунизма лардаш белгаларча хана чухь караерзае, КПСС истори дика Iомае, тIаккха йиш хургья революционни теори практике чакхьяха Iомале а.

Ножай-Юьрта районерча ерригача юкъхьанцарча партийни организаценашта хьалхашка декхар оттадьа — политически дешар шийна массе формана овлангара дена тоале. коммунистийи парте боацарийи хьайташ а сина салоIама пар вIахьарараш а лиаза кхоачашдар, парте хIанз дIалехарашка хьежжа из хилийтар, советски наха Iилман сакхетам чубоссабе новкъостал дар дукха партийни дешар лер тIа дакхха.

Района партийни организаце партийни пропаганда цхьайола опыт Iоаяьй, цо шийи декхар лоархI, дIалахача хана Iоаль опыт хIанзарча замо дIалехараша творчески вIашагIа а ееш. коммунисташтеи парте боацараштеи Iомадеча марксистско-ленински дешара ерригa система овлангара дена аргаьакха тоаелга.

Цу гIулакха, деша ухарий общеобразовательни боарам теркал а беш, районе (керттерча дакъе колхосашка) вIашагIъеллай партийни дешара системе деша ухараштa юкхьанцара политически образовани яла лаьрхIа йола шин шера деша 13 юкхьанцара политически школа.

Кийчо дукхагIа йолаш болча новкъостаьшта лаьрхIа КПСС райкоме хьаеллаш я деша ухараша юкъера политически образовани эпаргIолен марксизма-ленинизма классикий балхаш тIа, партеи правительстван решенеш тIеи документаш тIеи болх бе шоаш Iомалуоггболеи марксизма - ленинизма дарийи 4 шера школа.

Района школашка вIашагIъеллай Iилман атеизма лардаш Iомаю 35 теоретически семинар. къаьстта семинар вIашагIъеллай политически экономи Iомаеш. КПСС истори Iомадергда 6 кружоке. 1965—66 дешара шера дешара массе формана чулаьцав 1500 совгIа саг.

Партийни политически дешара система пропагандисталла хержаб дукхагIа кийчо йолаш бола новкъостий. Уж сентябрь бетта шин кIиран курсаш йоахаш ба КПСС областной комитете.

Пропагандисташца болх бе хержа а чIоагIбаь а ба пропагандистски кадрай семинарий кулгалхой. Укх дешара шера пропагандисташта доккха новкъостал дергда партийни политически дешара кабинета консультанташа.

ДукхагIа йола школаш, семинараш, кружокаш хIанзле а программашца Iалашъяь яьннай. Пропагандисташта эшаш дола литература да партийни библиотеке.

Дешара шу дIадоладале хьалхагIа районни семинар ергья юкхьанцарча партийни организацей секретарашеи политически дешара системерча пропагандисташеи.

Лакхача идейно-политически боараме занятеш чакхъякара пропагандисташта новкъостал дар дукха дизаача шера хан-ханнахьа пропагандистий семинараш е лерхI парте районни комитето.

Х. ХАМИДОВ,
КПСС Ножай-Юьрта райкома пропагандан агитацеи отдела заведующе заместитель, партийни кабинета заведующи.

МОСКВА. «Хими промышленносте, гIишлошъеча, юрта боахаме» яха дунен халкъашта юкъера выставка.

Сурта тIа: СССР павильона гуччахьарча майдан тIа «Урожай» яхача гербицидно - аммиачни машинашка хьожаш ба цига баьхка нах. Цхьан сахьата 85 гектар хиллал долча кхай тIа удобренеш товсалургья «Урожайга».

А. Коньнова сурт.
ТАСС фотохроника.

СИХЕИ ДИКЕИ ХЬАЛЪЕ ГIИШЛОШ

Шерагара шерага шерлуш, тоалуш, хоалуш латт мехкдаьтта доаккхарий город—керда МалгIабик. Укх тIеххьарча шерашка укхаза хьалъяьй дукха керда гIишлош. Царна юкъе я массехказа вIаштIара яь школа-интернат, 10 шера дешара школа, берий беш, кхыяраш. ХIанз хьалъеш латт 964 бера лаьрхIа школа, берий беш, яслеш, наха чуIе цIепош, кхыйола йоккхий гIишлош.

Ховш махиллара, МалгIабике болх беш я 2 гIишлой-монтажни управлени. Царех цаI «Малгобекнефта» мехкдаьтта промыслови управленена чуйоагIаш я, хIаьта шолагIъар — «Грозпромстрой» треста 2-гIа гIишлой-монтажни управлени.

Фу даьд цу шинна а управлене укх тIеххьарча кхаь шера кердача МалгIабике? Цу хаттара жоп дала хала дац, тха городе хиннача моллагIча, сага, къаьстта гIишлошъечоа. Хьажа пай новкъостий хьалдаь даьннача кердача гIирсашка, дохкаш латтача асфальта наькъашка. Сона хетачох, хIаранена хозахетаргда городе гIолла хьал-Iо волавелча.

Селла дукха ха а яц из город хьалъе йолаяь. — 10 шу. 1956-ча шера укхаза хьалде холадир сборни цIеноп, цу хана кIезига хьалйора гIишлош, из дар болх беш цаI мара гIишлошъю контора йоацилга. Тоъаш бацар квалифицированни болхлой. Ерригача конторе 4 прораб вар болх беш. Цу 4 сага кулгал массанахьа дIаххачадар. Из бахьан долаш детара делар гIишлош хьалъяра болх. ХIаьта хIана мишта лея гIишлош хьалъяра болх?

— Доккхий декхараш да КПСС обкома пленумо тхона хьалхашка оттадьараш, — йоах 8-ча гIишлошъеча участка начальника Задорожный Дмитрий Кирилловича — 1970 шу хьатIакхачалехьа оаха хьалъяь дIаяла еза 10 эзар сага чуIе квартираш, быткомбинат, хлебозавод, мехкдаьттахой дворец, тайп-тайпара культурно-просветительни объекташ, кхыяраш. Укх тIеххьарча хана оаха хьалдаьд 4-эза вIаштIардаь цIа, общежити, горкома здани, хьалйолаяьй почта комбинат оала гIишло. Дукха гIишлош я тха коллективо укх шера белгалъяьча планах хьалъе езаш. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара яьржача социалистически яхье хьинаре къахьегаш хьабоагIа № 21 йолча объекта гIишлошъераш. ХIанзле кхоалагIа дакъа хьалъяь яьннай школа.

Дика вIаштIехьбаьккхаб укхаза болх. 2-ча гIишлой-монтажни управлене дикагIа лоархIаш я Курицын Александр Ивановича кулгалду каменщикий бригада. Укхаза дуккхьашха хьалъеш яц цу бригадо из тайпа школа. Грозне, аьлча а, Катаяма яхача поселке хьалъяьй цу бригадо 964 бера лаьрхIа йола из тайпа школа. Белгалдаккха дезаш да, 1 миллион кирпишк дIайола школа кхаь бетта пар етта яккхар. Дукха ха яц цу бригадо Восточни поселке школа хьалъе йолаяь. Укх цхьан беттеи ах беттеи бригадо хьалъеттай кхо этаж. Итт дийнахьа хало хьийгар цар башенни кранаш йоацаш. ХIана дIаоттаяьй лаьрххIа цар болх кхоачашбеш йола шиъ башенни кран.

Дукха ба цу барт тайнача коллективе хьинаре къахьега болхлой. Масала, царех цаI ва Курицын Александр. 1947-ча шера духхьашха цу бригаде балха вера из. Дукха езаелар цунна каменщикий говзал. Шин бетта болх бир цо болхло волаш. Цул тIехьагIа каменщикий бригаде ученикалла вахар из. Цу хана дена 2-ча гIишлой-монтажни управлене каменщикалла болх беш хьавоагIа нов. Курицын.

Дукха ба тхона юкъе нохчийи гIалгIайи. 6 шу да Гуноева Зелимата болх бу. Ший балха декхараш дика кхоачашду цо. Из бахьан долаш управлене кулгалхоша дуккхаза баркал оалаш а ахчан совгIаташ телаш а белгалъяьхай Зелимат.

Миштад - хьогI «Малгобекнефта» мехкдаьтта-промыслови управлене чуйоагIача СМУ гIулакх? Дукха да гIишлой-монтажни управлене гIишлошъерий хьокхама увттаде мегаргдола гIулакхаш. 30 шу совгIа ха я цу предприяте болх бу. Керда кадраш кийчъю пхьоале я ала мегаргда цунах. Тайп-тайпара говзалаш Iомаяьй укхаза 500 саго. Коммунистически хьисапе даха, болх бе, деша, яха девиз каралаьцай итташ болча гIишлошъераша. Дукха ба управлене балха декхараш тIехдика кхоачашдеш бараш. ТIехдика производственни толамаш доахаш хиларца МалгIабике дика йовзаш я Иван Прокофьевича кулгалдеш йола каменщикий бригада. Бригадо хIара бетта, хIара дийнахьа тIехдика кхоачашду балха декхараш. Дукха къахьийгад цу бригадерча каменщикаша. Цар кулгашца хьалдеттад наха чуIе дукха цIенош, культурни учреждениеш. Дика толамаш доахаш болх барах цу бригадах тиллай коммунистически къахьегама сийлен цIи. Бригаде белгалбаьнна къахьегаш ба Мужухоев Юнус, Прокопьева Елена, Костоев Iалихан, иштта кхыбараш. ХIара дийнахьа балха норма 140—143 процент кхоачашъю царех хIаране.

Шийи болх дика бовзаш ва цу бригада бригадир нов. Костюренко. ХIара шера 10—13 сага каменщикий говзал Iомаю цо.

Къаьстта белгалдаккха ловш да 64 квартале латта хьал. 1964-ча шера октябрь бетта дена цу кварталерча цIеношка бахаш ба 35 совгIа дезал. Шу совгIа ха я гази хийи доацаш уж цу квартале баха. ДIадаха Iа дахча доагадеш даьккхар цар, хIаьта хьатIадоагIаш латта ер Iа цар мишта доаккхаргда ховш дац. Цхьанна а хIаманна сагота бац цу управлене кулгалхой. БIаьсти яьлча дена траншея мара яьккхаяц монтажни болхлоша.

Iа гаьна доацилга теркал а деш, бахача наьха вахара хьалаш тоадара сихха оарцагIовла беза цу гIишлой-монтажни управлене кулгалхой, къаьстта а управлене начальник нов. Экажев а воалаш.

А. ГУНАЕВ.

ТХА ПРОПАГАНДИСТ...

Нагахьа санна анкета тIа «Общественни професси» яхаш графа хилча, Вячеслав Айрапетовича, шеко йоацаш, йиш хургьяр цу чу «пропагандист» яха дош язде. ХIана? ХIана аьлча, знанеш Iалаьмате дика наха юкъеяхьа, уж хьашт дараштa камаьршша дIаяла ховш болча нахах Вячеслав Айрапетович воландаь.

ЩIаьхха хиннабац цун иштта кхетам. Дукххача шерашка партийни пропагандистски болх баь Iайнача опыто Iомаваьв из нахах доахка лер тIара даьнна гIулакхаш, хIама бетIара даьнна гIулакхаш, хIама бебашха ца хеташ хилар хаьдда дIадаха, сага дег чу бода никъ лаха, эгара чIоагIагIа цунна хьашт долча хIамаех лаьца цунца къамаьл де. Ше коммунист хиларах йиш яц цун ше керттера механик вола коллектив кхетамца кхеяра гIулакх, сона фу бала ба цун аьнна, тесса дита. Иштта уйлано вигар нов. Мардиянц завода парткоме, семинарски группана кулгалделга шийна тIадуллалар ала.

Нов. Мардиянца кулгалдеш йолча группе 14 сагI ва. Уж ба дукхагIбараш отделий кулгалхой — инженераши техникаши, образовани йола нах. ТIаккха хаттар эттар Вячеслав Айрапетовича хьалхашка — цар безам мишта болийтаргбар-хьогI дешарах, малагIа дIоатIилг хоржаргдар-хьогI шар дег чу кхачара? Дукха ха мичай из заводе балха вена, хIана а нах байза ваьннавац из, хIаравар ве кхийнадац цун.

Семинаре деша ухараш эттара хьалха вIашагIтехар цо цхьоалагIча октябре, «Вай заман характери дунен коммунистически болама генеральни никъ» яхача темах лаьца лекци ешилга шийна тIадиллача хана.

Вай заман характер кIоаргга кхетаяр къаьстта а боккхача лоархIаме да Iилман коммунизма вож ерригa проблемаш нийса къоастаяра. ЛерагIа, кхетабергболчеи безам тIагIоргболчеи меттала, лаьрххIа а тешавеш а даьшхар хьалхашка оттадаь дешаш. Цу ханна цигга къахьекхар нов. Мардиянца шийи знанеш, деша ухарашка уж дIаэцийтен царна уж дIаялен ховш ше хилар.

Лекци чакхъяьнначул тIехьагIа дуккхачар гIад а баха йоахар цунах: «Вай пропагандист дика ва!».

АргIанара занятеш кийчъеча хана цо пайда эц первоисточникех, моттигерча материалах, периодически кепа йоазонах, методически рекомендацеех, кхыча литературах. Занятеш толаме чакхъялга пропагандиста уж дика кийчъярах тийша хинна ца Iеш, дешаш бараша уж дика кийчъярах тийша а да. Цулухьа Вячеслав Айрапетовича семинаре юкъа оттаяь тема чакхъяьнначул тIехьагIа группе деша ухача хIаранена хьалххагIе а дIалу занятей план. Укх темах, масала, иштта чакхбаьккхар из болх: «Дунен халкъашта юкъе коммунистически партеш цхьоагIо йолаши кхотаеннеи хилара хьакъехьа марксизмо-ленинизмо яхар». ХьалхагIа дIанхача занятешта кийчлуча хана а санна, нов. Мардиянц хьежар деша багIараша занятеш мишта кийчъю, царна халагIа йола моттигаш малагIаш я, беседаши консультацеши йора по царна хьашт долча дешаех лаьца, дика хьехар дора, общественни вахарера гIулакхий критически нийсеи мах бе Iомабора уж. Зехьа довнаар пропагандиста хьийга къа: урокаш дика Iома а йийя, конспекташ а йолаш ух деша багIараш занятешка, беседашка массане а дакъа лоацар. Царцарча нов. Пужелева оттаьча картахи диаграммаехи пайда эпар. Цар тIа хьахьекхадар коммунистически болхлойи партеш мел дегIаяьхкай.

ХIаране луш дола жоп чулоацам дика болаш, кхетамца вIаштIехьдаьккха дар. Технически дешара волча инженера нов. Ребровас ше къамаьл деш аьлар: «Халкъаш цхьа барт болаш, вежарий санна цхьоагIо йолаш хиларах тIа-тIа дукхагIа низаш совдувл социалистически мехкий коммунизм котъяккхар дукхьа лоаттабеча къовсаме. Цхьабакъда, цхьацпанахьа ба хIанз а сатийна боаха ца луш бола нах, машар боацаш моттигаш я вай планета тIа хIана а. Авантюристаш шоай тийша балхаш дуташ бац, социализма мехкаш шоайла вIашкаккхокха гIерт уж.

Цу гIулакхо беррига советски нах декхарийла бу хIара денней дикен къахьегарца, — аьлар нов. Ребровас ше чакхйоаллаш, — шоай пачхьалкхен оборони низ а ерригача коммунистически болхлойи партей цхьоагIо а чIоагIъе».

Массане а цхьатарра дIа-хьа а эцаш къамаьлаш дир занятеш тIа хинначар.

Массане а творчески дакъа лоацаш, Iомадеча дешашта деша ухарий безам дукхагIа тIабохийташ, коммунистически кхетам эцара новкъостал деш хул семинаре деш дола хIара цу тайпара къамаьл.

Нов. Мардиянца группе деша ухарий белгалдоалаш дола гIулакх малагIа да аьлча, — из да уж цхьаккха а тIера ца воалаш занятешка ахар, дисциплина цар дика хилар, моральни кодекса дIадеххача тайпара баха гIерташ уж хилар.

Пропагандиста тIалилларах семинаре деша ягIача Андреевас заводерча радиовещане гIолла къамаьл дир «Тха группо семинарски собеседовани мишца ю» яхача темах лаьца. Семинаре деша ухача Квиткина, Гончарова, Дацаева В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 95 шу дизара хетаяь стенд кийчйир. Цар массане а дика оамал я боккхий общественникаши дикача гIулакхашта хьалха увттараши уж хилар. Квиткин — партпачхьалкхтIахьожама председатела заместитель; Андреева — завода радиогазета бехктокхаме редактор; Марценко — методически совета председатели халкъа заседатели.

Нов. Ребровай инициативах завода управлене вIашагIъеллай «УнахцIенон группа», цун инициативах белгалдоаккх къонача болхлоша «Эггара хьалхара алапи эца ди».

Нов. Мардиянца беча хьехама балха опыто къаьгга хьахьокх политически дешара дешаш пропагандиста творчески леладар мел боккхача лоархIаме да.

Т. ЖУРБИНА,
Новогрозненски мехкдаьтта чанхдоахача завода партнабинета заведующи.

ТИША АЬШК—МАРТЕНАШТА

Укх шера ерригача республике 8 бетта тиша аьшк гулдара план 100,1 процент кхоачашъяьй, бесаш дола металлаш кийчдара план — 98,9 процент. Металлургически предприятешта тиша аьшк дIадахьийтара план кхоачашъяьяц.

Шоашта енна планаш кхоачашъяьяц укх районаша: Заводской, МалгIабика, Гудермеса, Наьсаре, Надтеречни, кхычар. Тиша аьшк хьадалара планаш кхоачашъяьяц «Грознефта объединене, бахача наха цIагIа эша гIулакхаш деча управлене, Главнефтеснаба» управлене, «Грозпромстроя» треста предприятеша, кхычар. Тиша аьшк дIадалара планаш кхоачаш ца яра керттера бахьан торо па хилар а доацаш, ведомствай, предприятей, боахамий кулгалхоша цу лоархIамерча гIулакха лерттIа йоакхо ца яр да.

Цунна тешал ду укх тайпарча баькъдараша. Хьаэцаргья вай, масала «Главнефтеснаба» управлени. Укх шера дIабахача 8 бетта управлене пачхьалкхенна дIа ца луш дисал 208 тонн тиша аьшк. Из декхар шийх ца хьарчийта йиш йолаш ярий управлени? Яр. БIаьстан юххье дена дувцаш да Аргуне хий дилла доалаш латт яхаш. Июнь бетте а яхкаь яьннай керда турбаш. Машинаькъа кIалтIолла йохка турбаш мара яцар чакх ца йоалаш йисараш, цул тIехьагIа керда лини IотоIа а яь, сетах дIахоттеи 8—12 диаметр йола 16 километр йIаьха турбаш хьал а яьха тишача аьшка меттел дIачуялеи мара езацар. Цхьабакъда, уж балхаш цига деш дац. Гучох, керда лини болх бе йолаеннаяцар яхаш управлени сагота яц, хIаьта тиша аьшк бахьан долаш цIенхаштта из болх дIачакхбаккха а дац цунна.

Дукххача хана цхьаккха пайда ца луш лаьттах доалл мехка эшаш дола 600 тонн совгIа болат.

Тиша аьшк дIадалара план кхоачашъяра шоаш цхьаккха а тайпара бехктокхаме хетац «Сунжанефта» мехкдаьтта промыслови управлене кулгалхошта. Кхы мишта кхетаде дезаш да укх диззача шера бурув тохара пайдана йоаца 5 дюйм йолча турбай 1350 метр хIанз а тIехьа тишача аьшка меттел дIачу ца луш аллар. Ах шу совгIа ха я даькъе лоархIаш йоаца 20 тонн гаргга доалл дола насос цига улла. Тиша аьшк дIачудалара план кхоачашъе торо хилар хьахьокхаш йола факташ дукха ювца йиш яр.

Ховш мадарра, тиша аьшк дукха хул бахача наьха коашка. Тохкам бича гучадаьннад цу тайпара тиша аьшк вай республике хIара шера 5000 тоннага кхаччалца Iовш хилар. Коа тIара ца эшаш дола тиша аьшк гулдеча мах баь варгвоацаш доккха новкъостал ду хIара шера вай школашкарча дешархоша. Мадарра аьлча, дукхагIа дар цар низашца гулдеш а да из. Укх шера март, апрель бетташка 2000 тонн совгIа тиша аьшк гулдир пионерашеи школьникашеи.

Дика традици а хинна дIадахад вай тиша аьшк гулдара школьникашта юкъе месячникаш вIашагIъеххилга. Цу тайпара месячникаш шера шозза ю — бIаьстан юхьеи гурахьеи. Месячник я хIанз а. ВЛКСМ обкома соцамца кхайкаяьй из укх шера 10 сентябре дена 10 октябре кхаччалца. Ала дезаш да, соахка гурахьарчул дуккха а дикагIа из укх шера дIайолаенна хилар.

Месячник йолаеннача хьалхарча итт дийнахьа 350 тонн совгIа тиша аьшк гулдир республикерча школьникаша. Йолаелча дена месячник эггара дикагIа лел Грознерча школашка. №№ 30, 28, 20, 12 йолча Грознерча школай дешархоша месячник йолаеннача хьалхарча массехк ди хьалхагIа дика кийчо йир из болх вIаштIехьбоаккхаш, балха план оттайир, отрядашта заданеш елар, хIаьта хьалхарча дийннахье а дена аьшк гулде а болабелар.

Цунах даьнна беркат гуча да. Шин дийнахьа 10—12 сентябре № 30 йолча школа дешархоша 9 тонн тиша аьшк гулдир, № 28 йолча школа дешархоша — 8 тонн, № 20 йолча школа дешархоша — 10 тонн, № 12 йолча школа дешархоша — 12 тонн.

Месячник Грозне дика дIайолаенна хилар белгал а даьккха, ала дезаш да, юрташкарчеи МалгIабика а Гудермеса а городашкарчеи школашка цу балха лоадама хIама даь ца хилар. Грозненски-юрта, Сунженски, Гудермеса районашка из болх дIабола а баьб, цхьацца хIамаш карагI а даьннад, цхьабакъда, Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, Наьсарен районашка тиша аьшк гулде кхыметтел дIабола а беннабац.

ХIара района, школанна контрольни заданеш еннай. ХIара районо ший контрольни задани кхоачашйойя, вIаштIехьдаргда коашкара пайдана доацача тийшача аьшка 2400 тонн гулъелга.

ХIара боахама кулгалхочун: партийни комсомольски организацей, хIара комсомольца, пионера, школьника декхар да тиша аьшк гулдеча чIоагIа дакъа лацар. Мамогга дукхагIа бедал гулъяри дIаялари — иштта да хIаране декхар.

С. АРСАМАКОВ,
«Росглавтормета» Нохч-ГIалгIай управлене керттера инженер.

«Красный молот» яхача завода № 3 йолча цехе крекингистий инициативо дог гIоздаьккха, хьинар айдаь къахьегаш ба слесараш Е. Строценкои В. Шиховцеви. ХIара сменах нормаш 150—160 процент кхоачашъю цар. ХIанзлехьа шера план кхоачашъяьй шинна а слесара.

Сурта тIа: слесараш В. Шиховцев, Е. Строценко болх беш ба.
И. Плиева сурт.

Дог гIоздоах

Грозненски крекинг - завода къахьегамхоша дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцар «Старогрознефта» мехкдаьтта - промыслови управленерча ерригача промыслаша. Шерра яхь яьржай укхаза Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа бахара, оарцагIъяьхай ерригa торонаш, хьинар ца кходеш къахьег коллективо.

Массаза а хьалха латтараштa юкъе йолаш хьайоагIа № 3 йолча промысла коллектив. Дукха къахьега дийзар цар укх бетта къахьегама темпаш лох ца яличтара, хIана аьлча цхьацца халонаш нийслора. ХIаьта а бархI бетта 26,7 эзар сом пачхьалкхен ахча а кходаь ткъаь диъ-лагIча сентябре нийс бетта план кхоачашйир.

Иштта лакха толамаш доах нов. В. А. Филипенко керте латтача № 4 йолча промысла коллективо а. Шоашца яхье яьннача № 3 йолча промысла коллективаца цхьана баьлар уж нийс бетта задани кхоачашъяь.

Ткъаь пхелагIчеи ткъаь ялхлагIчеи сентябре кхоачашъе лерхI план №№ 5, 6 йолча промыслаша а. Нов. И. П. Сорокотягин керте латтача промысла чIоагIа пайда ийцар болх боагIача тайпара вIаштIехьбаккхара, къахьегама дисциплина лакха лоаттаяра, шоай торонаш гучайоахаш къахьегара. БархI бетта 39,6 эзар сом кходир цар пачхьалкхенна.

ХIаьта ерригача нефтепромыслови управлене тахан план кхоачашъярах хоам баьб.

— Октябра 48 шу дузача денна сийна оаха кийчдаь совгIат да из, — йоах управлене начальника Ивинский Константин Ивановича, — хIаьта планал совгIа кхы а бIаьш тоннаш мехкдаьтта доаккхаргда.

М. МАКАЕВА.

Партийни вахар

БОАХАМ ТОАБАР — КОММУНИСТИЙ КЕРТТЕРА ДЕКХАР

Наьсарен района «Назрановский» совхоза боахаме доккхагIа дола дакъа дIалоац хьайбай боахамо. ЛоархIамера моттиг дIалоац растениеводства а. Боахама балха анализ еш яр укх деношка «Назрановский» совхоза партбюро секретара нов. Д. Мальсагова отчетно-хоржама собране яь доклад. Докладчико бокъонца дийцар укх шера хьалхарча ах шера а бархI бетта а баьча балхах. Дог гIоздоаккхаш да партбюрос а ерригача партийни организаце а боахама рентабельни хилийтара деш дола гIулакхаш.

Ховш ма дий дIадаха шу совхозо толамца кхоачаш ца даьлга — 289 эзар сом зе даьд цо. Соахка балхаца хинна гIалаташ укх шера юхадувлийтаргдоацаш къахьега болабелар совхоза болхлой ер шу доладуше а. Цу гIулакха лаьрхIа вIашагIъехкаяр совхозе 13 механизированни звено, цунца цхьана социалистически яхьа хьалаш белгалдаьхадар. Лакха социалистически декхараш тIаийцар механизированни отрядаша. 35 центнерал кIезигагIа йоацаш фуалъяьха хьажкIаш чуя лаьрхIар хIара звенос, хIаьта Мальсагов Османа, Гирихаьнеи Махьмадеи КолоевгIар, Местоев Хьамида, Ведзижева, Чариева, Хамхоева кулгалдеча звеноша 40-негара 55 центнерага кхоачаш хьувкъае лаьрхIар. Шек ца воалаш ала йиш я тIаийца декхараш кхоачашдергдолга. Дика хьийкъай совхозе шекара свекла а гидуаргаш а.

Ханнахьа кхоачашъяьй совхозо укх шера ка бола ялаташ пачхьалкхенга дохкара план. Планах 10000 центнер йохка езача 14120 центнер ехкай. Цхьабакъда, ерригача совхозе хIара гектара тIара 16 центнер чуэца езача чуийцар яц 14,2 центнер мара. Партбюрос, ерригача партийни организаце, специалисташа лерттIа болх ца бар бахьан долаш да боагIаш бола хьувкъам чу ца эцар.

ХьажкIаш чуэца йолаеннай, совхозо уж дIайийнай 2000 гектара тIа. ХIаьта иштта дIайийнай укхаза 1200 гектар гидуаргаш, 606 гектар мерза овлаш. Партийни организаце, совхоза кулгалхошца цхьана лаьрхIад лоаццача хана, ца йойташ уж культураш чуэца. Боахама лоархIамера дакъа хиларах тарра чIоагIа терко ю партийни организаце хьайбай боахам дегIабоалабара. Шиъ шурий-товарни ферма я совхозе. 1966-ча шера 1-ча январага кхоачаш 3800 хьакха, 6500 устагIа хила безаш яр фермаш, хIаьта хIанзле а 4393 хьакха, 6650 устагIа ба цар. ХIаьта планага диллача совхоз тIехьаюс, къаьстта детта доахап дебадара — 84 процент.

Къаьстта во латт совхозе доахан дахкара гIулакх. Планах 100 Iатто 85 Iаса де дезача 50 мара дац, хIаьта 100 жийна тIехьа 90 хила безача 75 мара бац Iаьхар. Бакъда, хьакхарч ебара гIулакх лерттIа латт. ТIехкхоачашъяьй совхозо тха дохкара план. ХIаьта пачхьалкхенна дулх дIадалара а тIехьаюс совхоз.

— Цун керттера бахьан да, — йоахар доклад яьча партбюро секретара нов. Мальсагова, —тха доакъара база ца хилар, доаханна лерттIа гIулакх ца дар. ДикагIболча доахан леладерий опыт дIайоаржаяьй, цу лоархIамерча участкашка бац цхьоагIо йолаш, хьалха латташ коммунисташ. ХIаьта совхозе болаш ба йоккха опыт йола, производства хьалха латтараш. Масала, шера йола шура яккхара план кхоачашъяьй доярка Барахоева Лемкас, Чегиева Лидас, Албогачиева Iайшета, иштта кхыбараша. ТIанийцача социалистически декхарел совгIа шура йоаккх цар. Аьлти-Юртарча шурий-товарни ферма коллективо шера йола пачхьалкхенга шура йохкара план кхоачашъяьй, аьнна хоам бир 11-ча сентябре. Цхьабакъда, дикагIболча доахан леладерий опыт дIайовзийтац, дIайоаржаяц. Партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша цхьаккха а йоакхо яц из гIулакх тоадара. Иштта мела лел совхоза дулха лаьрхIа дIаденнача доаханна меттел Iул юхаметтаоттаделга а.

Ледара леладу совхозе доакъар кийчдара гIулакх а. 1-ча сентябре 1200 тонн кийчъе езача кийчъяьр яц 280 тонн мара. Из геттара лоха цифра я. ХIаьта силос планах йоагIачул кIеззига совгIа еллай.

Шоай балхах лаьца хоам бир собране партгосконтрола новкъостала йолча группа председатела нов. Пугоева. 33 сагах латташ я из группа, — йоах цо. Царех 18—КПСС член ва. Дика вIаштIехьбаьккха, шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдеш болх беш я группаш а посташ а. Дукха кхоачамбоацараш гучадьхад цар. Масала, посто хоам барах Пхьилекъонгий-Юртарча отделене жа леладеча ферме тохкам бича гучадаьлар 35 устагIа эшаш болга, 700 жий Iаьхара бисалга. Цигга бехктокхаме бараш бехке эзар. Цу посто хоам барах гучадаьлар А. Горчханов заведующи волча складе 1000 сома ялат ийшалга. Каьхаташ харцахьа а доахаш, шийна дIаяздора пачхьалкхен ахча бухгалтер йолча Бирюлинас. Из балхара дIа а яьккха дош суде дIачуденнад. Диазза хийцаб хьакхий-товарни ферма заведующеш а.

Лакхе мел дийца кхоачамбоацараш хургдацар нагахьа санна кадраш лерттIа хержаяларе. Геттара лоха латт совхоза партийни организацешка агитационни, массово-кхетама болх. Дийнна гIалаташ дага а лоаттадеш партийно-пачхьалкхен тIахьожама новкъостала йолча группаша а посташа а лира къовсам лоаттабе беза доал ца деш, хIаман хьурмат ца деш болча кулгалхошца, болхлошца.

Отчетно-хоржама собране къамаьлаш даьча совхоза керттерча инженера нов. М. Мальсагова, Пхьилекъонгий-Юртарча хьакхий-товарни ферма заведующе нов. Гарданова, Яндарерча отделене управляюще нов. Дудургова, Наьсарен КПСС райкома секретара нов. Василькова, дуккхача кхычар дийцар долаш долча кхоачамбоацарех, уж дIадахара наькъех, боахам айбара, дегIабоалабара хьакъехьарча коммунистий лоархIамех.

Собране партийни бюро хержар. Цун секретаралла цIаькха а юхахержар Мальсагов Дауд.

У. АБАДИЕВ.

Кердача дешара шерага

Политически дешар лакхача идейни боараме

Цхьа кIеззига денош мара дисадац партийни дешара системера керда дешара шу дIадоладала. Дешара керда шу бокхкача лоархIаме хургда ерригача вай парте идейни вахаре санна, иштта Ножай-Юрта партийни организаце вахаре а.

Кердача дешара шера кийчо еча белгалйоалаш йола башхало я деша багIараш теоретически образовани ялара уйла дукхагIа тIайохийташ хилар. Партийни дешар цу тайпара вIаштIехьдаккхаро коммунисташкеи парте боацарашкеи йиш хулийтаргья марксистско-ленински теоре — философе керттера доакъош — политически экономи, Iилман коммунизма лардаш белгаларча хана чухь караерзае, КПСС истори дика Iомаде, тIаккха йиш хургья революционни теори практике чакхъяха Iомале а.

Ножай-Юрта районерча ерригача юкхьанцарча партийни организацешта хьалхашка деккхав оттадаьд — политически дешар шин масе формаца овлангара дена тоаме, коммунистийн парте боацарийн хьашташ а сина салоIама пар дIадекараш а лизза кхоачашлар, парте хIанз дIадехарашка хьежжа из хилийтар, советски наха Iилман саххетам тубоссабе новкъостал дар дукха партийни дешар лер тIа даккха.

Района партийни организаце партийни пропаганда цхьайола опыт Iоальй, цо ший деккхар лоархI, дIалхача хана Iоаль опыт хIанзарча замо дIадехаращца творчески вIашагIа а беш, коммунисташтеи парте боацараштеи Iомадеча марксистско-ленински дешара ерига система овлангара дена аргаьккха тоаелга.

Цу гIулакха, деша ухарий общеобразовательни боарам теркал а беш, районе (керттерча дакъе колхозашка) вIашагIъеллай партийни дешара системе деша ухараша юкхьанцара политически образовани яла лаьрхIа йола шин шера деша 13 юкхьанцара политически школа.

Кийчо дукхагIа йоаш болча новкъосташта лаьрхIа КПСС райкоме хьаеллаш я деша ухараша юкъера политически образовани эпарийолеи марксизма-ленинизма классиков балхаш тIа, партеи правительстваи решенеш тIеи документаш тIеи болх бе шоаш Iомалургболеи марксизма - ленинизма партий 4 шера школа.

Района школашка вIашагIъеллай Iилман атеизма лардаш Iомаю 35 теоретически семинар. къаьстта семинар вIашагIъеллай политически экономи Iомадеш. КПСС истори Iомадерга 6 кружоке. 1965—66 дешара шера дешара массе формаца чулаьцав 1500 совгIа саг.

Партийни политически дешара система пропагандисталла херажаб дукхагIа кийчо йолаш бола новкъостий. Уж сентябрь бетта шин кIиран курсаш йоахаш ба КПСС областной комитете.

Пропагандисташца болх бе хержа а чIоагIбаь а ба пропагандистски кадрай семинарий кулгалхой. Укх дешара шера пропагандисташта доккха новкъостал дергда партийни политически дешара кабинета консультанташа.

ДукхагIа йола школаш, семинараш, кружокаш хIанзале а программаца Iалашъяь яьннай. Пропагандисташта эшаш дола литература да партийни библиотеке.

Дешара шу дIадоладале хьалхагIа районни семинар ергья юкхьанцарча партийни организацей секретарашцеи политически дешара системерча пропагандисташцеи.

Лакхача идейно-политически боараме занятеш чакхъяхара пропагандисташта новкъостал дар духьа дизза шера хан-ханнахьа пропагандистий семинараш е лерхI парте районни комитето.

Х. ХАМИДОВ,
КПСС Ножай-Юрта райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе заместитель, партийни кабинета заведующи.

МОСКВА. «Хими промышленносте, гIишлошъеча, юрта боахаме» яха дунен халкъашта юкъера выставка.

Сурта тIа: СССР павильона гуччахьарча майдан тIа «Урожай» яхача гербицидно - аммиачни машинашка хьожаш ба цига баьхка нах. Цхьан сахьата 85 гектар хиллал долча кхай тIа удобренеш товсалургья «Урожайга».

А. Коньнова сурт.
ТАСС фотохроника.

СИХЕИ ДИКЕИ ХЬАЛЪЕ ГIИШЛОШ

Шерагара шерага шерлуш, тоалуш, хоалуш латт мехкдаьтта доаккхарий город—керда МалгIабик. Укх тIеххьарча шерашка укхаза хьалъяьй дукха керда гIишлош. Царна юкъе я массехказа вIаштIара яь школа-интернат, 10 шера дешара школа, берий беш, кхыяраш. ХIанз хьалъеш латт 964 бера лаьрхIа школа, берий беш, яслеш, наха чуIе цIенош, кхыйола йоккхий гIишлош.

Ховш махиллара, МалгIабике болх беш я 2 гIишлой-монтажни управлени. Царех цаI «Малгобекнефтаъ мехкдаьтта промыслови управленена чуйоагIаш я, хIаьта шолагIъар — «Грозпромстрой» треста 2-гIа гIишлой-монтажни управлени.

Фу даьд цу шинна а управлене укх тIеххьарча кхаь шера кердача МалгIабике? Цу хаттара жоп дала хала дац, тха городе хиннача моллагIча, сага, къаьстта гIишлошъечоа. Хьажа вай новкъостий хьалдаь даьннача кердача гIирсашка, дохкаш латтача асфальта наькъашка. Сона хетачох, хIаранена хозахетаргда городе гIолла хьал-Iо волавелча.

Селла дукха ха а яц из город хьалъе йолаяь. — 10 шу. 1956-ча шера укхаза хьалде доладир сборни цIенош, цу хана кIезига хьалйора гIишлош, из дар болх беш цаI мара гIишлошъю контора йоацилга. Тоъаш бацар квалифицированни болхлой. Ерригача конторе 4 прораб вар болх беш. Цу 4 сага кулгал массанахьа дIакхачацар. Из бахьан долаш летара делар гIишлош хьалъяра болх. ХIаьта хIанз мишта лея гIишлош хьалъяра болх?

— Доккхий декхараш да КПСС обкома пленумо тхона хьалхашка оттадьраш, — йоах 8-ча гIишлошъеча участка начальника Задорожный Дмитрий Кирилловича — 1970 шу хьатIакхачалехьа оаха хьалъяь дIаяла еза 10 эзар сага чуIе квартираш, быткомбинат, хлебозавод, мехкдаьттахой дворец, тайп-тайпара культурно-просветительни объекташ, кхыяраш. Укх тIеххьарча хана оаха хьалдаьд 4-эза вIаштIардаь цIа, общежити, горкома здани, хьалйолаяьй почта комбинат оала гIишло. Дукха гIишлош я тха коллективо укх шера белгалъяьча планах хьалъе езаш. Хьалхашка латта декхараш кхоачашдара яьржача социалистически яхье хьинаре къахьегаш хьабоагIа № 21 йолча объекта гIишлошъераш. ХIанзале кхоалагIа дакъа хьалъяь яьннай школа.

Дика вIаштIехьбаьккхаб укхаза болх. 2-ча гIишлой-монтажни управлене дикагIа лоархIаш я Курицын Александр Ивановича кулгалду каменщикий бригада. Укхаза духхьашха хьалъеш яц цу бригадо из тайпа школа. Грозне, аьлча а, Катаяма яхача поселке хьалъяьй цу бригадо 964 бера лаьрхIа йола из тайпа школа. Белгалдаккха дезаш да, 1 миллион кирпишк дIайода школа кхаь бетта цар етта яккхар. Дукха ха яц цу бригадо Восточни поселке школа хьалъе йолаяь. Укх цхьан беттеи ах беттеи бригадо хьалъеттай кхо этаж. Итт дийнахьа хало хьийгар цар башенни кранаш йоацаш. ХIана дIаоттаяьй лаьрхIа цар болх кхоачашбеш йола шиъ башенни кран.

Дукха ба цу барт тайнача коллективе хьинаре къахьега болхлой. Масала, царех цаI ва Курицын Александр. 1947-ча шера духхьашха цу бригаде балха вера из. Дукха езаелар цунна каменщикий говзал. Шин бетта болх бир цо болхло волаш. Цул тIехьагIа каменщикий бригаде учениколла вахар из. Цу хана дена 2-ча гIишлой-монтажни управлене каменщикалла болх беш хьавоагIа нов. Курицын.

Дукха ба тхона юкъе нохчийи гIалгIайи. 6 шу да Гуноева Зелимата болх бу. Ший балха декхараш дика кхоачашду цо. Из бахьан долаш управлене кулгалхоша дукхаза баркал оалаш а ахчан совгIаташ телаш а белгалъяьхай Зелимат.

Миштад - хьогI «Малгобекнефтаъ мехкдаьтта-промыслови управлене чуйоагIача СМУ гIулакх? Дукха да гIишлой-монтажни управлене гIишлошъерий хьокхама увттаде мегаргдола гIулакхаш. 30 шу совгIа ха я цу предприяте болх бу. Керда кадраш кийчъю цхьоале я ала мегаргда цунах. Тайп-тайпара говзалаш Iомаяьй укхаза 500 саго. Коммунистически хьисапе даха, болх бе, деша, яха девиз каралаьцай итташ болча гIишлошъераша. Дукха ба управлене балха декхараш тIехдика кхоачашдеш бараш. ТIехдика производственни толамаш доахаш хиларца МалгIабике дика йовзаш я Иван Прокофьевича кулгалдеш йола каменщикий бригада. Бригадо хIара бетта, хIара дийнахьа тIехдика кхоачашду балха декхараш. Дукха къахьийгад цу бригадерча каменщикаша. Цар кулгашца хьалдеттад наха чуIе дукха цIенош, культурни учреждеш. Дика толамаш доахаш болх барах цу бригадах тиллай коммунистически къахьегама сийлен цIи. Бригаде белгалбаьнна къахьегаш ба Мужухоев Юнус, Прокопьева Елена, Костоев Iалихан, иштта кхыбараш. ХIара дийнахьа балха норма 140—143 процент кхоачашъю царех хIаране.

Шин болх дика бовзаш ва цу бригада бригадир нов. Костюренко. ХIара шера 10—13 сага каменщикий говзал Iомаю цо.

Къаьстта белгалдаккха лоош да 64 квартале латта хьал. 1964-ча шера октябрь бетта дена цу кварталерча цIеношка бахаш ба 35 совгIа дезал. Шу совгIа ха я гази хийи доацаш уж цу квартале баха. ДIадаха Iа дахча хьа тIадоагIаш латта ер Iа цар мишта доаккхаргда ховш дац. Цхьанна а хIаманна сагота бац цу управлене кулгалхой. БIаьсти яьлча дена траншея мара яьккхаяц монтажни болхлоша.

Iа гаьна доацилга теркал а деш, бахача наьха вахара хьалаш тоадара сихха оарцагIовла беза цу гIишлой-монтажни управлене кулгалхой, къаьстта а управлене начальник нов. Экажев а воалаш.

А. ГУНАЕВ.

ТХА ПРОПАГАНДИСТ...

Нагахьа санна анкета тIа «Общественни професси» яхаш графа хилча, Вячеслав Айрапетовича, шеко йоацаш, йиш хургъяр цу чу «пропагандист» яха дош язде. ХIана? ХIана аьлча, знанеш Iалаьмате дика маха юкъеяхьа, уж хьашт дараштa камаьршша дIаяла ховш болча нахах Вячеслав Айрапетович воландаь.

ЦIаьхха хиннабац цун иштта кхетам. Дукххача шерашка партийни пропагандистски болх баь Iайнача опыто Iомаваьв из нахах доахка лер тIара даьнна гIулакхаш, хIама бебашха ца хеташ хилар хаьдла дIадаха, сага дег чу бода никъ лаха, эггара чIоагIагIа цунна хьашт долча хIамаех лаьца цунца къамаьл де. Ше коммунист хиларах йиш яц цун ше керттера механик вола коллектив кхетамца кхеара гIулакх, сона фу бала ба цун аьнна, тесса дита. Иштача уйлано вигар нов. Мардиянц заводa парткоме, семинарски группана кулгалделга шийна тIадуллалар ала.

Нов. Мардиянца кулгалдеш йолча группе 14 саг ва. Уж ба дукхагIбараш отделий кулгалхой — инженераши техникаши, образовани йола нах. ТIаккха хаттар эттар Вячеслав Айрапетовича хьалхашка — цар безам мишта болийтаргбар-хьогI дешарах, малагIа дIоагIилг хоржартдар-хьогI цар дег чу кхачара? Дукха ха мичай из заводе балха вена, хIанз а нах байла ваьннавац из, хIаравар зе кхийналац цун.

Семинаре деша ухараш эггара хьалха вIашагIтехар цо цхьоалагIча октябре, «Вай заман характери дунен коммунистически болама генеральни никъи» яхача темах лаьца лекци ешилга шийна тIадиллача хана.

Вай заман характер кIоаргга кхетаяр къаьстта а бокхкача лоархIаме да Iилман коммунизма вож ерригa проблемаш нийса къастаяра. ДерратIа, кхетабергболчеи безам тIагIоргболчеи меттапа, лаьрххIа а тешавеш а даьшхар хьалхашка оттадаь дешаш. Цу ханна нигга хьахьекхар нов. Мардиянца ший знанеш, деша ухарашка уж дIаэцийтеи царна уж дIаялеи ховш ше хилар.

Лекци чакхъяьнначул тIехьагIа дукххачар гIад а баха йоахар цунах: «Вай пропагандист дика ва!».

АргIанара занятеш кийчъеча хана цо пайда эц первоисточникех, моттигерча материалах, периодически кепа йоазонах, методически рекомендацеех, кхыча литературах. Занятеш толаме чакхъялга пропагандиста уж дика кийчъярах тийша хинна ца Iеш, дешаш бараша уж дика кийчъярах тийша а да. Пудухьа Вячеслав Айрапетовича семинаре юица оттаяь тема чакхъяьнначул тIехьагIа группе деша ухача хIаранена хьалххатIе а дIалу занятей план. Укх темах, масала, ишта чакхбаьккхар из болх: «Дунен халкъашта юкъе коммунистически партеш цхьоагIо йолаши кхотаеннеи хилара хьакъехьа марксимо-ленинизмо яхар». ХьалхагIа дIанхача занятешта кийчлуча хана а санна, нов. Мардиянц хьежар деша багIараша занятеш мишта кийчъю, царна халагIа йола моттиташ малагIаш я, беседаши консультацеши йора цо царна хьашт долча дешаех лаьца, дика хьехар дора, общественни вахарера гIулакхий критическии цийсеи мах бе Iомабора уж. Зехьа довизар пропагандиста хьийга къа: урокаш дика Iома а йийя, конспекташ а йолаш ух деша багIараш занятешка, беседашка массане а дакъа лоацар. Царпарча нов. Пужелева оттаьча картахи диаграммаехи пайда эцар. Цар тIа хьахьекхадар коммунистически болхлойи партеш мел дегIаяьхкай.

ХIаране луш дола жоп чулоацам дика болаш, кхетамца вIаштIехьдаьккха дар. Технически дешара волча инженера нов. Ребровас ше къамаьл деш аьлар: «Халкъаш цхьа барт болаш, вежарий санна цхьоагIо йолаш хиларах тIа-тIа дукхагIа низаш совдувл социалистически мехкий коммунизм котъяккхар духьа лоаттабеча къовсаме. Цхьабакъда, цхьаццанахьа ба хIанз а сатийна боаха ца луш бола нах, машар боацаш моттигаш я вай планета тIа хIанз а. Авантюристаш шоай тийша балхаш дуташ бац, социализма мехкаш шоайла вIашкакхохка гIерт уж.

Цу гIулакхо беррига советски нах декхарийла бу хIара денне дикеи къахьегарца, — аьлар нов. Ребровас ше чакхйоаллаш, — шоай паччахьалкхен оборонни низ а ерригача коммунистически болхлойи партей цхьоагIо а чIоагIъе».

Массане а цхьатарра дIа-хьа а эцаш къамаьлаш дир занятеш тIа хинначар.

Массане а творчески дакъа лоацаш, Iомадеча дешашта деша ухарий безам дукхагIа тIабохийташ, коммунистически кхетам эцара новкъостал деш хул семинаре деш дола хIара цу тайпара къамаьл.

Нов. Мардиянца группе деша ухарий белгалдоалаш дола гIулакх малагIа да аьлча, — из да уж цхьаккха а тIера ца воалаш занятешка ахар, дисциплина цар дика хилар, моральни кодекса дIалехххача тайпара баха гIерташ уж хилар.

Пропагандиста тIадиллараx семинаре деша ягIача Андреевас заводерча радиовешане гIолла къамаьл дир «Тха группо семинарски собеседовани мишта ю» яхача темах лаьца. Семинаре деша ухача Квиткина, Гончарова, Дацаева В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 95 шу дизара хетаяь стенд кийчйир. Цар массане а дика оамал я боккхий общественникаши дикача гIулакхашта хьалха увттараши уж хилар. Квиткин — партпаччахьалкхтIахьожама председателa заместитель; Андреева — завода радиогазета бехктокхаме редактор; Марценко — методически совета председатели халкъа заседатели.

Нов. Ребровай инициативах завода управлене вIашагIъеллай «УнахцIенои группа», цун инициативах белгалдоаккх къонача болхлоша «Эггара хьалхара алапи эца ди».

Нов. Мардиянца беча хьехама балха опыто къаьгга хьахьокх политически дешара дешаш пропагандиста творчески леладар мел бокхкача лоархIаме да.

Т. ЖУРБИНА,
Новогрозненски мехкдаьтта чанхдоахача завода партнабинета заведующи.

ТИША АЬШК — МАРТЕНАШТА

Укх шера ерригача республике 8 бетта тиша аьшк гулдара план 100,1 процент кхоачашъяьй, бесаш дола металлаш кийчдара план — 98,9 процент. Металлургически предприятешта тиша аьшк дIадахьийтара план кхоачашъяьяц.

Шоашта енна планаш кхоачашъяьяц укх районаша: Заводской, МалгIабика, Гудермеса, Наьсаре, Надтеречни, кхычар. Тиша аьшк хьадалара планаш кхоачашъяьяц «Грознефта объединене, бахача наха цIагIа эша гIулакхаш деча управлене, Главнефтеснаба» управлене, «Грозпромстроя» треста предприятеша, кхычар. Тиша аьшк дIадалара планаш кхоачаш ца яра керттера бахьан торо ца хилар а доацаш, ведомствай, предприятей, боахамий кулгалхоша цу лоархIамерча гIулакха лерттIа йоакхо ца яр да.

Цунна тешал ду укх тайпарча бахьдараша. Хьаьцаргья вай, масала «Главнефтеснаба» управлени. Укх шера дIабахача 8 бетта управлене пачахьалкхенна дIа ца луш дисад 208 тонн тиша аьшк. Из декхар шийх ца хьарчийта йиш йолаш ярий управлени? Яр. БIаьстан юххье денз лувцаш да Аргуне хий дилла доалаш латт яхаш. Июнь бетте а яхкаь яьннай керда турбаш. Машиннаькъа кIалгIолла йохка турбаш мара яцар чакх ца йоалаш йисараш, цул тIехьагIа керда лини IотоIа а яь, сетах дIахоттеи 8—12 диаметр йола 16 километр йIаьха турбаш хьал а яьха тишача аьшка меттел дIачуялеи мара езацар. Цхьабакъда, уж балхаш цига деш дац. Гучох, керда лини болх бе йолаеннаяцар яхаш управлени сагота иц, хIаьта тиша аьшк бахьан долаш цIенхаштта из болх дIачакхбаккха а лац цунна.

Дуккхача хана цхьаккха пайда ца луш лаьттах доалл мехка эшаш дола 600 тонн совгIа болат.

Тиша аьшк дIадалара план кхоачашъяра шоаш цхьаккха а тайпара бехктокхаме хетац «Сунжанефта» мехкдаьтта промыслови управлене кулгалхошта. Кхы мишта кхетаде деза да укх диззача шера бурув тохара пайдана йоаца 5 дюйм йолча турбай 1350 метр хIанз а тIехьа тишача аьшка меттел дIачу ца луш аллар. Ах шу совгIа ха я даькъе лоархIаш йоаца 20 тонн гаргга довал дола насос цига улла. Тиша аьшк дIачудалара план кхоачашъе торо хилар хьахьокхаш йола факташ дукха ювца йиш яр.

Ховш мадарра, тиша аьшк дукха хул бахача наьха коашка. Тохкам бича гучадаьннад цу тайпара тиша аьшк вай республике хIара шера 5000 тоннага кхаччалца Iовш хилар. Коа тIара ца эшаш дола тиша аьшк гулдеча мах баь варгвоацаш доккха новкъостал ду хIара шера вай школашкарча дешархоша. Мадарра аьлча, дукхагIа дар цар низаца гулдеш а да из. Укх шера март, апрель беташка 2000 тонн совгIа тиша аьшк гулдир пионерашеи школьникашеи.

Дика традици а хинна дIадахад вай тиша аьшк гулдара школьникашта юкъе месячникаш вIашагIъеххилга. Цу тайпара месячникаш шера шоаза ю — бIаьстан юхьеи гурахьеи. Месячник я хIанз а. ВЛКСМ обкома соцампа кхайкаьй из укх шера 10 сентябре дена 10 октябре кхаччалца. Ала дезаш да, соахка гурахьарчул дуккха а дикагIа из укх шера дIайолаенна хилар.

Месячник йолаеннача хьалхарча итт дийнахьа 350 тонн совгIа тиша аьшк гулдир республикерча школьникаша. Йолаелча денз месячник эггара дикагIа лел Грознерча школашка. №№ 30, 28, 20, 12 йолча Грознерча школай дешархоша месячник йолаеннача хьалхарча массехк ди хьалхагIа дика кийчо йир из болх вIаштIехьбоаккхаш, балха план оттайир, отрядашта заданеш елар, хIаьта хьалхарча дийннахье а денз аьшк гулде а болабелар.

Цунах даьнна беркат гуча да. Шин дийнахьа 10—12 сентябре № 30 йолча школа дешархоша 9 тонн тиша аьшк гулдир, № 28 йолча школа дешархоша — 8 тонн, № 20 йолча школа дешархоша — 10 тонн, № 12 йолча школа дешархоша — 12 тонн.

Месячник Грозне дика дIайолаенна хилар белгал а даьккха, ала дезаш да, юрташкарчеи МалгIабика а Гудермеса а городашкарчеи школашка цу балха доадама хIама дац ца хилар. Грозненски-юрта, Сунженски, Гудермеса районашка из болх дIабола а баьб, цхьацца хIамаш карагI а даьннад, цхьабакъда, Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, Наьсарен районашка тиша аьшк гулде кхыметтел дIабола а беннабац.

ХIара района, школанна контрольни заданеш еннай. ХIара районо ший контрольни задани кхоачашйойя, вIаштIехьдаргда коашкара пайдана доацача тийшача аьшка 2400 тонн гулъелга.

ХIара боахама кулгалхочун: партийнии комсомольскии организацей, хIара комсомольца, пионера, школьника декхар да тиша аьшк гулдеча чIоагIа дакъа лацар. Мамогга дукхагIа бедал гулъяри дIаяллари — иштта да хIаране декхар.

С. АРСАМАКОВ,
«Росглавтормета» Нохч-ГIалгIай управлене керттера инженер.

«Красный молот» яхача завода № 3 йолча цехе крекингистий инициативо дог гIоздаьккха, хьинар айдаь къахьегаш ба слесараш Е. Строценкои В. Шиховцеви. ХIара сменах нормаш 150—160 процент кхоачашъю цар. ХIанзлехьа шера план кхоачашъяьй шинна а слесара.

Сурта тIа: слесараш В. Шиховцев, Е. Строценко болх беш ба.

И. Плиева сурт.

Дог гIоздоах

Грозненски крекинг - завода къахьегамхоша дIадоладаь дика гIулакх хьаллаьцар «Старогрознефта» мехкдаьтта - промыслови управленерча ерригача промыслаша. Шерра яхь яьржай укхаза Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа бахара, оарцагIъяьхай ерригa торонаш, хьинар ца кходеш къахьег коллективо.

Массаза а хьалха латтараштa юкъе йолаш хьайоагIа № 3 йолча промысла коллектив. Дукха къахьега дийзар цар укх бетта къахьегама темпаш лох ца ялийтара, хIана аьлча цхьацца халонаш нийслора. ХIаьта а бархI бетта 26,7 эзар сом пачхьалкхен ахча а кходаь ткъаь дийълагIча сентябре ийс бетта план кхоачашйир.

Иштта лакха толамаш доах нов. В. А. Филипенко керте латтача № 4 йолча промысла коллективо а. Шоашца яхье яьнача № 3 йолча промысла коллективаца цхьана баьлар уж ийс бетта задани кхоачашъяь.

Ткъаь пхелагIчеи ткъаь ялхлагIчеи сентябре кхоачашъе лерхI план №№ 5, 6 йолча промыслаша а. Нов. И. П. Сорокотягин керте латтача промысла чIоагIа пайда ийцар болх боагIача тайпара вIаштIехьбаккхара, къахьегама дисциплина лакха лоаттаяра, шоай торонаш гучайоахаш къахьегара. БархI бетта 39,6 эзар сом кходир цар пачхьалкхенна.

ХIаьта ерригача нефтепромыслови управлене тахан план кхоачашъярах хоам баьб.

— Октябра 48 шу дузача денна сийна оаха кийчдаь совгIат да из, — йоах управлене начальника Ивинский Константин Ивановича, — хIаьта планал совгIа кхы а бIаьш тоннаш мехкдаьтта доаккхаргда.

М. МАКАЕВА.

Партийни вахар

БОАХАМ ТОАБАР — КОММУНИСТИЙ КЕРТТЕРА ДЕКХАР

Наьсарен района «Назрановский» совхоза боахаме доккхагIа дола дакъа дIалоац хьайбай боахамо. ЛоархIамера моттиг дIалоац растениеводства а. Боахама балха анализ еш яр укх деношка «Назрановский» совхоза партбюро секретара нов. Д. Мальсагова отчетно-хоржама собране яь доклад. Докладчико бокъонца дийцар укх шера хьалхарча ах шера а бархI бетта а баьча балхах. Дог гIоадоаккхаш да партбюрос а ерригача партийни организаце а боахама рентабельни хилийтара деш дола гIулакхаш.

Ховш ма дий дIадаха шу совхозо толамца кхоачаш ца даьдга — 289 эзар сом зе даьд цо. Соахка балхаца хинна гIалаташ укх шера юхадувлийтаргдоацаш къахьега болабелар совхоза болхлой ер шу долалушше а. Цу гIулакха лаьрхIа вIашагIъехкар совхозе 13 механизированни звено, цуица цхьана социалистически яхье хьалаш белгалдаьхадар. Лакха социалистически декхараш тIайийцар механизированни отрядаша. 35 центнерал кIезигагIа йоацаш фуальяьха хьажкIаш чуя лаьрхIар хIара звеное, хIаьта Мальсагов Османа, Гирихацеи Махьмадеи КолоевгIар, Местоев Хьамида, Ведзижева, Чарнева, Хамхоева кулгалдеча звеноша 40-негара 55 центнерага кхоачаш хьувкъае лаьрхIар. Шек ца воалаш ала йиш я тIайийца декхараш кхоачашдергдолга. Дика хьийкъай совхозе шекара свекла а гидуаргаш а.

Ханнахьа кхоачашъйой совхозо укх шера ка бола ялаташ пачхьалкхенга дохкара план. Планах 10000 центнер йохка езача 14120 центнер ехкай. Цхьабакъда, ерригача совхозе хIара гектара тIара 16 центнер чуэца езача чуийцар яц 14,2 центнер мара. Партбюрос, ерригача партийни организаце, специалисташа лерттIа болх ца бар бахьан долаш да боагIаш бола хьувкъам чу ца эцар.

ХьажкIаш чуэца йолаеннай, совхозо уж дIайийнай 2000 гектара тIа. ХIаьта иштта дIайийнай укхаза 1200 гектар гидуаргаш, 606 гектар мерза овлаш. Партийни организаце, совхоза кулгалхошца цхьана лаьрхIад лоацачa хана, ца йойташ уж культураш чуэца. Боахама лоархIамера дакъа хиларах тарра чIоагIа терко ю партийни организаце хьайбай боахам дегIабоалабара. Шиъ шурий-товарни ферма я совхозе. 1966-ча шера 1-ча январага кхоачаш 3800 хьакха, 6500 устагIа хила безаш яр фермаш, хIаьта хIанале а 4393 хьакха, 6650 устагIа ба цар. ХIаьта планага диллача совхоз тIехьаюс, къаьстта детта доахан дебадара — 84 процент.

Къаьстта во латт совхозе доахан дахкара гIулакх. Планах 100 Iатто 85 Iаса де дезача 50 мара дац, хIаьта 100 жийна тIехьа 90 хила безача 75 мара бац Iаьхар. Бакъда, хьакхарч ебара гIулакх лерттIа латт. ТIеххоачашъяьй совхозо тха дохкара план. ХIаьта пачхьалкхенна дулх дIадалара а тIехьаюс совхоз.

— Цун керттера бахьан да, — йоахар доклад яьча партбюро секретаре нов. Мальсагова, —тха доакъара база ца хилар, доаханна лерттIа гIулакх ца дар. ДикагIболча доахан леладерий опыт дIайоаржаяьй, цу лоархIамерча участкашка бац цхьоагIо йолаш, хьалха латташ коммунисташ. ХIаьта совхозе болаш ба йоккха опыт йола, производства хьалха латтараш. Масала, шера йола шура яккхара план кхоачашъяьй доярка ша Барахоева Лемкас, Чегиева Лидас, Албогачиева Iайшета, иштта кхыбараша. ТIайийцача социалистически декхарел совгIа шура йоаккх цар. Аьлти-Юртарча шурий-товарни ферма коллективо шера йола пачхьалкхенга шура йохкара план кхоачашъяьй, аьнна хоам бир 11-ча сентябре. Цхьабакъда, дикагIболча доахан леладерий опыт дIайовзийтац, дIайоаржаяц. Партийни, комсомольски, профсоюзни организацеша цхьаккха а йоакхо яц из гIулакх тоадара. Иштта мела лел совхоза дулха лаьрхIа дIаденнача доаханна меттел Iул юхаметтаоттаделга а.

Ледара леладу совхозе доакъар кийчдара гIулакх а. 1-ча сентябре 1200 тонн кийчъе езача кийчъяьр яц 280 тонн мара. Из геттара лоха цифра я. ХIаьта силос планах йоагIачул кIеззига совгIа еллай.

Шоай балхах лаьца хоам бир собране партгосконтрола новкъостала йолча группа председателa нов. Пугоева. 33 сагах латташ я из группа, — йоах цо. Царех 18—КПСС член ва. Дика вIаштIехьбаьккха, шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдеш болх беш я группаш а посташ а. Дукха кхоачамбоацараш гучадаьккхад цар. Масала, посто хоам барах Пхьилекъонгий-Юртарча отделене жа леладеча ферме тохкам бича гучадаьлар 35 устагIа эшаш болга, 700 жий Iаьхара бисалга. Цигга бехктокхаме бараш бехке эзар. Цу посто хоам барах гучадаьлар А. Горчханов ,заведующи волча складе 1000 сома ялат ийшалга. Каьхаташ харцахьа а доахаш, шийна дIаяздора пачхьалкхен ахча бухгалтер йолча Бирюлинас. Из балхара дIа а яьккха дош суде дIачуденнад. Диазза хийцаб хьакхий-товарни ферма заведующеш а.

Лакхе мел дийца кхоачамбоацараш хургдацар нагахьа санна кадраш лерттIа хержаяларе. Геттара лоха латт совхоза партийни организацешка агитационни, массово-кхетама болх. Дийнна гIалаташ дага а лоаттадеш партийно-пачхьалкхен тIахьожама новкъостала йолча группаша а посташа а лира къовсам лоаттабе беза доал ца деш, хIаман хьурмат ца деш болча кулгалхоцца, болхлоцца.

Отчетно-хоржама собране къамаьлаш даьча совхоза керттерча инженера нов. М. Мальсагова, Пхьилекъонгий-Юртарча хьакхий-товарни ферма заведующе нов. Гарданова, Яндарерча отделене управляюще нов. Дудургова, Наьсарен КПСС райкома секретара нов. Василькова, дуккхача кхычар дийцар долаш долча кхоачамбоацарех, уж дIадахара наькъех, боахам айбара, дегIабоалабара хьакъехьарча коммунистий лоархIамех.

Собране партийни бюро хержар. Цун секретаралла цIаьхха а юхахержар Мальсагов Дауд.

У. АБАДИЕВ.

ТЕХНИКА—ТЕШАМЕРЧА КУЛГАШКА

Республика совхозашкеи колхозашкеи трактористашта керда аттестаци еш техника лелаяра бокъонаш телхаеш хиларах хьадаьха иттех удостоверенеш ухк Пачхьалкхен техинспекце.

Тайп - тайпара бесаш долаш я цар беттагаргаш. Бакъда, цар чулоацам цаІ ба. Удостоверене механизатора бокъо лу е трактор е комбайн лелае.

1962-шу хьатІакхаччалца цу тайпара удостоверени дола саг моллагІча совхозе а колхозе а балха отта бокъо йолаш вар.

1962 шера дена вай берригача мехка механизаторашта цхьан тайпара йолча формах дола удостоверени телилга чІоагІдир. Механизатора экзамен дІаяларга хьежжа цхьоалагІча, шоллагІча, кхоалагІча классах вола тракторист - машинист ва аьнна удостоверени телар. ТІаккха из удостоверени долча сага моллагІа юртбоахама техника лелае бокъо а хургья.

Республика боахамашка керда аттестаци яра вІашагІъехкача комиссеша ворхІ эзар гаргга механизатора экзаменовать а даь керда удостоверенеш тийннад.

Механизаторашта юха аттестовать деча хана комиссешта гучадаьлар царех дукхагІа бараш шоай балха говзал дика Іомаяь хилар. Цудухьа дикагІа бараштa шоллагІча цхьоалагІча классах дола удостоверенеш тийлар.

Кхо шу даьннад цу хана дена. ДукхагІа болча колхозийи совхозийи кулгалхоша кхетадеш да аттестаци яь баьнна механизатораш мара балха юкъе лелабе йиш йоацилга.

Керда аттестаци еш эггара лоархІамегІа дар юртбоахама техника дикагІа йовзаш бола механизатораш хьакъоастабаь царна лакхагІа йолча — шоллагІчеи цхьоалагІчеи классах дола удостоверенеш телар да. Цу гІулакхо геттара керда техника йовзара механизаторий безам совбоах, хІана аьлча шоллагІеи цхьоалагІеи класс йолча механизаторашта шоаш ийдеча керттерча алапел совгІа итт е ткъо процент совгІа ахча тІаккхет.

Духхьала кхоалагІа класс хилара механизатора ха деза ерригача марках йолча тракторий, комбайний, кхыйолча юртбоахама машиний устройство. ТІаккха шоллагІа класс йолча механизатора устройство харал совгІа ерригача маркаех йолча тракторашца, комбайнашца, кхыйолча юртбоахама техникаца болх бе а ха деза. Цул совгІа шин шерал кІезигагІа йоацаш стаж хила еза механизатора. ЦхьоалагІа класс хилара механизатора диъ шерал кІезигагІа йоацаш стаж а хила еза, тІаккха тІехдика ерригa юртбоахама техника йовзаш а цунца болх бе ховш а хила веза из. Цул совгІа кхоалагІча, шоллагІча, цхьоалагІча классах болча механизаторашa лерттІа улицашка гІолла лелара бокъонаш а ха деза, хІана аьлча, транспортни балхашка чархаш йолча трактораша 27,8 км/час хиллал скорость хул. ТІаккха укх шера боахама хьаийца Таганрогски заводо араяхийца «СШ-75» яха шоаш лелаш йола шассеш 34,5 км/час скорость йолаш я.

Керда аттестаци еча хана гучадаьлар дукхагІа болча механизаторашта улицашка гІолла лелара бокъонаш во ховлга, цудухьа республика наькъашка дукха хаташ хинна моттигаш нийсъеннай.

27 августа «Орджоникидзевский» яхача совхоза трактористa У. Магомадова улицашка гІолла лелара бокъонаш ца йовзара бахьан долаш ше лелаеш хинна «МТЗ-50» яха трактор тІакІалтІаяьккхай. Цу тайпара сиха лела трактор дІалуш совхоза кулгалхоша цуна улицашка гІолла лелара бокъонаш хьой-хац теркал даь хиннадаларе хургдацар из зуламе гІулакх.

Ала деза, дукхача боахамаша ханал хьалха кийчбаь арахец механизатораш. ТІаккха цар кхетадац мел зе хул цу тайпара говзал йоацача механизаторашта техника дІаяларах.

Кхашкара балхаш кастта чакхдоахаргда. Цул тІехьагІа механизатораш бІаьстан юхьера балхаш дара техника кийчъе болалургба. Механизаторийи юртбоахама специалистийи шортта ха хургья механизаторий квалификаци лакхъяра терко е. Из гІулакх кулгалхоша лерттІа вІаштІехьдоаккхе цар боахамашка тоал говза механизатораш хургба.

Г. УРЫВСКИЙ,
Паччахьалкхен техинспекце инженер - инспектор.

ГУЙРАН БАЛХАШ

СУХАЛБЕ

Гуйре хьатІакхаьчача шортта гІулакхаш хул Шаьла района механизаторий. ХІанз хьажкІаш, шекара свекла, баьца дaараш, тхьамка чуэцаш боахк уж. Цул совгІа, доакъар кийчдеш, гуйран ялаташ дІадувш, зяьб оахаш латт боахамашка.

ХІанз шоай эггара лоархІамегІара декхар ханнахьа хьажкІаш чуэцари паччахьалкхенга ялат дохкара план кхоачашъяри лерхІаш ба района механизатораш.

Эзараш болхлой, студенташ, дешархой кхашка арабаьннаб совхозаштеи колхозаштеи ялаташ чуэцача гІо де. ХІанз санна сихха культураш чуэцара эша торонаш хиннаяц хьалха районе. Щаккха хиннаяц укхаза укх шера санна техника. Бакъда, ерригa торонаш яле а сиха лелац районе хьажкІаш чуэцара балхаш. Ахаш мара чуйица яьннаяц хьажкІаш. 3630 гектара тІара чуийцай цар хьажкІаш, тІаккха ерригa чуэца езараш 7360 гектар я.

Дийнахьа 200 гектара тІара хьажкІаш чуийца бовл районе. Нагахьа санна болх лерттІа хьабеш хилча, духхьала хьажкІаш чуийеча комбайнашца баь баргболаш болх бар из. Бакъда, царел совгІа лаьрхІа переоборудовать даь кхы а итташ комбайнаш-м я района боахамашка. Цул совгІа, дукха жаткаш а хьажкІаш хьайоахаш боахка нах а ба кхашка.

Цу гІулакха йоаггІача тайпара йоакхо еш бац боахамашка болх беш бола партийнийи комсомольскийи органаши юрта боахама специалисташи.

Масала, «Джалка» яхача совхоза кулгалхоша тІахьех сихха хьажкІаш чуэцара. Бакъда, тІахьехамга хьежжа шоаш из болх вІаштІехьа-м баьккхабац цар. ЛерттІа болх беш яц боахаме ерригa агрегаташ, транспорто дийнахьи буси болх бергбола гІулакх вІаштІехьдаьккхадац, цхьайолча участкашка хьажкІаш хьайоахаш боахкача наха юкъе дукхагІа ба городера хьожабаь нах.

Цудухьа, дийнахьа паччахьалкхенна 200 тоннал совгІа хьажкІаш дІаяла аьттув балац района боахамий.

Графикал тІехьабус «Автуринский» яхача совхозе, шорттига лел хьажкІаш чуэцара темпаш Ленина цІерахча колхозе. 421 гектара тІа кхеяьй цар хьажкІаш, тІаккха хІанз колхозо чуийца яьннараш, 150 гектар мара яц. 29 процент мара кхоачашъяьяц хьажкІаш чуэцара план XX партсъезда цІерахча колхозе а.

ДикагІа лел хьажкІаш чуэцара гІулакхаш «Шалинский» яхача совхозе. 62 процент хьажкІаш чуийца баьннаб укхаза.

Дика кхеяьй хьажкІаш цу совхоза цхьоалагІча отделене Дудуркаев Юсупа звенос а. ТІехдика болх а беш трактористa Дудуркаевеи комбайнера Глушкоси норма 4 гектар мара йоацача 5,5 гектар хьоекх хьажкІаш. Дика болх бу кхоалагІча отделенерча звеньевойс Дашуев Іаддал - Вахида а.

Дика болх беча механизаторех дукха масалаш доаладе йиш яр са. Бакъда, дукха дувц транспорт ца хиларах агрегаташ латташ я яхаш. ХІара автомашина беш бола болх теркал бе беза боахамий кулгалхоша. ХІанз а шин сменах болх белга вІаштІехьдаьккхадац транспортникаша.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкор.

ГУЙРАН ЯЛАТАШ ДІАДУВШ БА

ХІанз дика ха латташ цхьаккха сахьат, минут зехьа ца йоаеш тІагІертта къахьегаш ба Надтеречни района боахамашкара ялаташ леладераш. Дика кхедаьд цар укх шера ялаташ. ХІаьта тІадоагІача шера дика хьувкъам кхебара хІанзе а чІоагІа лард йоллаш а ба. Из бехктокхамера декхар кхоачашдара йолча торонех бизза пайда эца безилгеи, мел эш удобренеш а тайса лаьттана гІулакх дича мара дика хьувкъам хьалкхебергбоацилгеи дика хов механизаторашта.

Гурахьа юв культураш 15045 гектара тІа дІае езаш да района боахамаш. 10800 гектара тІа дІадувргда кІа, мукх — 3305 гектара тІа, юхедисача лаьтта доакъара вико-ржаной смесь дІае а лаьрхІад.

Ханнахьа ремонт а яь дика кийчъяьча агрегатаца кхашка арабаьннача механизатораша хьалхарча деношке а дика хьокхамаш гойт. Гурахьа юв культураш дІае болабеннача укх шинкхаь дийнахьа 300 гектара тІа кІа, 50 гектара тІа мукх, 82 гектара тІа кхыйола культураш дІайийннай цар.

Районе гуйран ялаташ дІадувча хьалхарча деношка даьхача хьокхамашка хьежача хьалха латтар «Озерни» яха совхоз я. Укхаза вІашагІъеллай шиъ механизированни бригада. Иштта ка бола ялат чуийцача участкашка укхаза дика вІаштІехьбаьккха дІаболабаьб хьатІадоагІача шера ялат дика хьувкъадара тІехьа лоаттабу къовсам.

ДикагІа йолча агротехнически хана лаьтта ахарца, макха бакхарца цхьана удобренеш тоссаш ба совхоза механизатораш. Иштта дика кийчдаьча 156 гектара тІа кІа дІадийна даьннад. ХІаьта цхьацайолча участкашка хІара гектара шиъ центнер кхоачаш тукови сеялкаца суперфосфат а тессай.

ДІадувш дола фу цхьоалагІчеи шоллагІчеи классах да. КхоалагІча классах дола фу дІаде мегаргдолча фух лархІац совхозе ялаташ леладераша.

Во лелац болх «Братский» яхача совхозе хиш дехкача участкашка а. Планах хий дилла дезача 300 гектарах хІанзле 150 гектара тІа хий диллад. Лаьтта кІеззига ловсар дахача ялаташ дІаде долалургда укхаза. Шоай керттера теркам фу лаьттах дика дІадоллара тІабохийт совхоза механизатораша.

Гурахьа дув ялаташ дІадерца цхьана района боахамаша хІанзле 6 эзар гектар зяьб аьхай.

Т. МАГОМЕТОВ.

Репортаж

ТЕШАМЕ ЛЕЛАДЕ ЧУДЕНА БАЬЦА ДААРАШ

Чудена баьца дaараш леладечул аттагІа да уж кхеле, — бал специалисташа. Из нийса да. Баьца дaараш Іунал чІоагІа дезаш продукт я. Климатически техническии хьалаш сихха хувцалуш хиларца чудена баьца дaараш леладе дика къахьега деза наха. Цу гІулакха хила еза лаьрххІа кийчъяь помещенеш, опыт, знанеш.

Цу балха опыт йолаш а из гІулакх дика довзаш а ва Грозненски горплодоовощторга эггара йоккхагІа № 4 йолча база заведующи коммунист Гадаборшев Іалдал-Мажит. Баьца дaараш леладара хьалаш лерттІа вІаштІехьа ца дахар бахьан долаш доккхий зенаш хилар соахка горплодоовощторга коллектива, № 4 йолча базагара дІаиккхача. Цу базе хинна коартолаш лоадама ца талхаш дика кІалхара яьлар. База коллективо шийи хьинарца баьккха боккха толам бар из.

ХІанз цхьаккха минут зехьа ца йоаеш болх беш я № 4 йолча баьна дaарий база коллектив. Базе хьаозаш латт Рязанера коартолаш. ДІачудоал тхо коартолий хранилище. Щена, хоза лостам баь, кІира теха я коартолаш лоаттаю моттигаш, дика тоаьй наІараш—цу дерригне тешал ду коартолаши баьца дaараши хьачуэца база помещени бокъонца кийчъяьлга.

Коартолаш Іойоассаю майдаш асфальт йиллаи цІенеи я. Балха гІулакха кийча йолаш латт итташ ленточни транспортераш. ДІоагІеи гони бе а доаллаш царна юхе хьувз база техник нов. С. И. Хохлов. Тхоца къамаьл деш цо аьлар:

механизмаш кийча я. Шо-шоай моттиге латт тускараш, шодаш брезенташ, коартолаши баьца дaараши Іодоассадара хиланза яргйоаца кхыйола инвентарь. Базерча порядках холу, керда коартолаши баьца дaараши хьачуэцара из кийча йолга. Гуйранней Іанеи база кийчъеш чІогІа къахьийгад бригадира — коммунистка Димаева Аймане, болхлоша Лазаренко Ольгас, Сандалова Рукъета, кхычар.

ЙІаьххача хана дІаоттае базага хьалуш я кхо эзар тонн коартолаши ши бІаь ах бІаь тонн хохаши. Цул совгІа мах беча организацешта лаьрхІа базе дІаоттаеш я ши эзар тонн коартолаш а. База заведующе нов. Гадаборшева дувц: — 20 августе йистедаьлар тхо хьатІахулча сезона тхоай база кийчъяь. Укх шера механизированни хургья коартолаши баьца дaараш Іодоассаду ерригa процессаш. Цу гІулакха кийча я тха шовзткъеи цаІ транспортер, шиший балха моттиге йолаш я хиланза яргйоапа ерригa инвентарь.

Баьца дaараш дІаоттадаь лоаттаду база мел чІогІа кийчъенна яле а, хьоаха ца дича йиш йоацаш да цхьа хІама: практико хьахьекхад, йІаьхха ха йоаккхаш изал дукха коартолаш лораяра, цу тайпарча базе цахаддаш болх беш вентиляци хила езилга. ХІаьта из йолаш яц! Боккъалдар аьлча, Нохч-ГІалгІай АССР-а торговле Министерствос лаьрхІа да хьатІахулча шера из хьалъе. ХІанз цига йолаш йола вентиляци во я. Кхоачамхиллал температура лоаттаяц цо коартолашта а баьца дaараштa а. Из бахьан долаш совнагІа къахьега дезаш я база коллектив. Цу гІулакха вІалла сагота бац горплодоовощторга кулгалхой.

Планах 6-ча ноябрага бокъонца кийчо а яь базе дІаоттаяь хила еза ерригa коартолаши баьца дaараши. Цхьабакъда, база коллективо шийна хьалхашка декхар оттадаьд, Сийлахь-боккхача Октябра 48 шу дизара сийна из план ханал хьалха кхоачашъе, аьнна.

Шийна теркам тІаолаш я укх шера коартолаши баьца дaараши дІаоттаде лаьрхІа хьалъеш йола керда объекташ а.

Укх шера 1-ча сентябре эксплуатаце дІа а лургйолаш, горплодоовощторга № 4 йолча базе цхьа эзар тонн чухошаргйолаш коартолий хранилища хьалъелга проектах белгалдаьдар торговле Министерства. Проекта юкъейихьаяр дІадахача шера, хІаьта из хьалъяра эшаш дола ахча укх шера июль бетта мара хьахецанзар министерства. Лоацача хана из хранилища хьалъяь бовла дагахь чІоагІа тохабелар гІишлошъераш. Коартолий хранилища хьалъеш йоал «Грозпромстрой» треста мастера Е. А. Бородкина кулгалду бархІагІча гІишлоймонтажни управлене коллектив. ГІишлошъераща дика къахьег. Лакхара толамаш доахаш болх бу И. М. Бабынинеи В. Н. Полетаевеи кулгалдеча каменщикий, плотникий бригадаша. Белгалъяьча графикал хьалха боагІа уж. Цхьабакъда, цар бехках доацаш, зехьа йоальча хана диnза диса балхаш чІоагІа Іатка царна. ХІана а дукха балхаш да хранилище де лезаш. БІоахбаь бац тІера тхов, йовкъаш ехкаяц, тоаниза я вентиляци, вІаштІехьъяьккхаяц электропроводка...

Горплодоовощторга технически надзора викала нов. Мальцев Виктор Федоровича дувц: ер гІишло хьалъе йолаяь берригa цаІ ах бутт мара бац. Графиках белгалдаьчул кхоза дукхагІа даьд балхаш. Цхьабакъда, финансироване гІулакх тІехьа далар бахьан долаш вІаштІехьдаланзар хранилища 1-ча сентябре йистеяккха.

ХІанз-лийи бийсеи ца къовсаш болх беш ба гІишлошъераш. Цу объекта тІахьожам лоаттабу «Грозпромстрой» треста управляюще нов. Н. Н. Сидорова ше.

Ф. КОРОТКОВ,
В. КУРБАТОВ.

ХУРГБОЛЧА ХЬУВКЪАМА ЛАРД

Ка бола ялаташ чуийца мадаьлла а, ча вІашкаувзаш аргІаш а деш, аьха, макха баьккха тоадаьд Шелковской района Менжинске цІерахча колхозе лаьташ, хІанз хий дуллаш боахк.

Артела комплексни шин бригаде поливальщиканий звенош вІашагІъехкай. Смена норма 150—200 процент кхоачашъю поливальщикаша Кубенев Григоре, Сибиев Дмитре, Игрин Константина, Калугин Василе, иштта кхыбараша. Шоаш дІаболабаь хьаьнала болх цар тешаме дІабахьарах хІанзле 800 гектара тІа хий дилла торо хиннай цар.

Лаьтта ловсара доддаше а из оахалга вІаштІехьдаьккхад. ХІаьта кхы аьха а кийчдаь а доллашехь ялат дІадув сеяльщикаша.

ДикагІа вІаштІехьбаьккхаи цхьоагІо йолаши бу из болх агронома Куценко Николая кулгалдеча колхоза цхьоалагІча комплексни бригаде. Укхаза хІанзле 200 гектара тІа гурахьа дув кІа дІадийнад, 30 гектара тІа — мукх, 50 гектара тІа — рожь.

ТІехьайисац шоллагІа комплексни бригада а. Цунна кулгалдеш ва юрта боахам дика бовза Юдин Кузьма. Укхаза 200 гектара тІа Іай дув кІа дІадийнад, 30 гектара тІа — мукх, иззал рожь а. Дика къахьегарца белгалбаьннаб укхаза механизатораш Мигошников Федор, Чувалов Семен, сеяльщикаш Ильин Артимон, Мутиев Умаxжири, иштта кхыбараш.

А. САЛОВ.

ДИКА ХОАМАШ

ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Дукха ха йисаяц Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 48 шу дуза ди хьатІакхача. Цу сийлен денна лакхача хьокхамашца накъа баха гІерташ ба Сунженски района боахамий юкъара хьайбаш леладераш. Паччахьалкхенга шура йохкара ийс бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй Орджоникидзеи XIX партсъездеи цІерахча, «Восход» яхача колхозаша.

Кирова цІерахча колхозе паччахьалкхенга шура йохкара шера план хІанале кхоачаш а яь планал совгІа дІалуш ба хьайбаш леладераш.

Планах паччахьалкхенга цу колхозо йохка еза шура 10500 центнер яр. ТкъоалагІа сентябрь хьатІакхоачаш 10730 центнер дІаеннай нов. Денисов заведующи волча цу артела шурий-товарни ферма.

«Восход» яхача колхоза заведующи У. Махаури волча ферма соахка ткъоалагІа сентябрь хьатІакхоачаш енначул 1003 центнер дукхагІа шура дІа а луш укх шера ийс бетта план тІеххоачашъяьй.

ХІаьта иштта семилетка тІеххьарча шера план кхоачашъяра шоашта хьалхашка латта бехктокхамера декхараш нийса кхетадеча Орджоникидзе цІерахча колхоза нов. Костоев заведующи волча ферма хьайбаш леладераша дика толамаш даьхад, ийс бетта план хІанзле тІеххоачашъяьй. Паччахьалкхенга ферма йохка еза шура планах 2450 центнер яр. ТкъоалагІа сентябрь хьатІакхоачаш дІаеннар 2528 центнер я. Из хул соахка цу хана дІаенначул 230 центнер дукхагІа. Уж дика толамаш да. Шура планал совгІа дІалуш ба хІанз колхоза хьайбаш леладераш. Цу юрта боахама артела дукха ба шоай балха тІа дика лоархІабу дояркаш.

Ше беттача бийтта Іаттагара хІаранегара 1420 килограмм шура яьккхай доярка Л. Чанневас.

Дика гІулакх ду ше беттача бийтта Іатта доярка Оздоевас а. Цудухьа да хьокхамаш а дог гІоздоахаш. ХІара беттача Іаттагара 1730 центнер шура яьккхай цо укх шара.

Т. МИКАИЛОВ.

КОММУНИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА КОЛЛЕКТИВЕ

Грозненски районерча № 3 йолча сомий-баьца дaарий совхоза цхьоалагІча отделенена коммунистически къахьегама коллектив яха сий дола цІи еннай. «ЦаІ — массанена тІехьа массава а — цхьаннена тІехьа» — цу принципах бахаши болх беши ба кхашкара къахьегамхой.

Совхозе чІоагІа сий деш я Столеревцева Екатерина Васильевна. Цо кулгалдеча 11 сагах латтача звенос укх шера дош деннад помидорий рассада дика хьувкъае аьнна. Шоай дош харцдеш бац баьца дaараш кхедераш. ХІара гектара тІара 260 центнер — планал 23 процент дукхагІа помидораш гулъяьй цар. Ши-шегІа баьннабац из къахьегама толам. Цу гІулакха дукха къахьийгар баьца дaараш леладераша. Къаьстта дукхагІа уйда тІайохийтар цар лаьтта хьаьндара. Керттера оахам дале хьалхагІа 30 тонн ширдаьнна кхо диллар хІара гектара тІа. Гурахьеи бІаьстан юхьеи цу лаьтта тессар суперфосфат, калийнии борнодетолитовии удобренеш. Ерригача агротехнически бокъонаша яххача тайпара обработка йир лаьттанна, ший ханнахьа диллар хий.

ТІехдика къахьийгар звеной членаша. Гойтамирова Жухирата, Гадаева Ливияс, Бочкова Марияс шоай балха нормаш даим тІеххоачашйора.

План тІеххоачашъяьй Романова Марияй звенос — кабачкаш гулъяра, Пыхтина Марияй звенос — нарсаш гулъяра, Рогова Нинай звенос — помидораш гулъяра.

Дика къахьийгад сомий бешамаш леладераша а. Овчарова Мария Петровнай звенос 13 гектар йолча бешара хІара гектара тІара 105 центнер кхораш чубенаб. Планах лаьрхІачул 1,5-зза дукхагІа ба уж. ДІахо а чуэцаш латт сом. Хьачаш гулбара план 163 процент кхоачашъяьй звенос, хІаьта персикаш планал шозза дукхагІа гулъяьй.

Отделене коллектива енна сий дола цІи кура лелаю цун хІара къахьегамхочо.

И. ХОМЕНКО,
№ 3 йолча сомий-баьца дaарий совхоза воккхагІа вола инженер-гидротехник.

Іаьсий дика кхеду

Юкъарча хьайбашта дика гІулакх ду Сунженски района, Орджоникидзе цІерахча колхоза Іаьсий кхедеча Поповича.

Ше кхедеча 62 Іасах цаІ е денна а е дайна а дІа ца къастийташ хІинзарга хьакхоачадаьд Поповича Іаса 28 ди даьлча денз инскусственни шура хьувкхаш кхеду цо. ТІаккха зооветеринарни хьалаша дІадеххача тайпара хан - ханнахьа хий а меладеш доакъарга доах цо уж. Балха ха яьннаяр аьнна бІу ца къожабеш Іаьсашта доагІача бесса гІулакх ду Поповича. Цудухьа, дукха атта доацача цун балха хьокхамаша дог гІоздоах. Дерстаи чо къаьга цІенеи да Поповича кхеду Іаьсий. ХІара дийнахьи буси цо кхедеча 62 Іаса хІаранена 700—800 грамм дозал тІаккхет.

Кхыболча юрта боахама къахьегамхой санна са а да хьатІадоагІача Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 48 шу дузача денга кийчдаь совгІат. Семилетка тІеххьарча шера 62 Іаса кхеде, аьнна айса тІаийца декхар толамца кхоачашде хьожаргья со, — йоах нов. Поповича.

Т. АРЧАКОВ.

Гурахьа дувш дола ялаташ дІадувш боахк Гудермеса района «Новогрозненский» яхача совхоза трактористаш Кайсаров Лечи, Януркаев Яхьья, Габаев Лечи. Дика дІадув цар ялаташ. ХІаране норма 120—130 процент кхоачашъю. ХІанзле 300 гектар лаьтта аьхад цар, тІаккха дерригa совхоза аха дезар 1000 гектар да.

Сурта тІа: «Новогрозненский» совхозе ялаташ дІадувш боахк Кайсаров Лечи, Януркаев Яхьья, Габаев Лечи.

Н. Кобиашвиле сурт.

Композитор М. К. Огинский

Михаил Клеофас Огинский (1765—1833) Польша историена юкъевахав революционер, общественно - политически деятель, гІорваьнна музыкант волаш. Шийн халкъ, шийн мохк чІоагІа безаш хинна патриот хиларга хьежжа Т. Костюшко гІоттаьча восстане цхьан отряда командир волаш дакъа лаьцар Огинске. Композитора шийн музыкаца а екальй революци. Из вар дуккхача революционни маршийн иллейи автор. ТІехьагІа уж Польше меттел дуккхача европейски мехкашка довзаш хилар.

М. К. Огинский Польша музыкальни культура лард еллачарех цаІ ва. Цо хьакхеллай дукха башха-дика йола музыкальни произведенеш: полонезаш, мазуркаш, вальсаш, романсаш, цхьан актах йола пьесаш, иллеш. Къаьстта чІоагІа йовзаш я цун полонезаш фа мажор, до минор, хІаьта хІанз а тІехьа дерригача дунен тІа локхаш йола полонез ля минор («Даьхенцара къастар»). Огинске полонезаш екара цхьалха а безаме а я, халкъа музыкаца ювзаенна а я.

Халкъа халхарий ларда тІа зІамига фортепьянни пьесаш язъе польски музыкальни историе чухь эггара хьалха волавеннав Огинский. ТІехьагІа цІи хезача польски композитора Фредерик Шопена дІаходихьар Огинске дІадоладаь сийлен гІулакх.

М. К. Огинске яздаь да «Музыках дола письмош» — польски музыкальни эстетика дукха мах бола памятник. Цул совгІа, Огинске яздаьд исторически балхаш а. Адам Мицкевича чІоагІа лакха лоархІаш дар уж балхаш.

Къона - къаваллалца шийн дерригa вахар шийн халкъа дІаденначарех ва М. К. Огинский.

Октябра 48 шу дузача денна сийленца накъа дахара крекинг-заводо дІадоладаь дика гІулакх хьаллаьцад Грозненски хІамаш тегача фабрика № 3 йолча цеха коллективо.

Яхье яьнача коллективаша даьха къахьегама толамаш дог гІоздоахаш да. Валови продукци арахецара ийс бетта план 20-ча сентябре 105 процент кхоачашъяьй. Планах лаьрхІачул совгІа арахийца продукци 2 бІаь сома маьха я. Ер бутт бовлехьа тІабоагІача бетта чотах кхы а массехк бІаь сома хІамаш тега лерхІ цеха коллективо.

Сурта тІа: хІамаш тегар Ф. Бекова.

ДАЬХЕННА—ДУКХАГІА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ

Семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъе гІерташ, паччахьалкхенга дукхагІа дулх, шура, фуаш дохка гІерташ болх беш ба республика юртбоахама къахьегамхой.

Шура йохкара шера план хІанзле а кхоачашъяра гаргга да 20 сентябрага кхоачаш 94 процент кхоачашъяь Ведана района боахамаш, 92 процент кхоачашъяь Наурски района колхозаши совхозаши. Цхьабакъда, укх юхейисача хана тІагІертта къахьега деза шура йохкара шера план 75 процент мара кхоачаш ца яьча Урус-Мартана, 76 процент мара кхоачаш ца яьча МалгІабика, Надтеречни, кхыча а районий хьайбаш леладерий.

Республика 64 процент мара кхоачашъяьяц паччахьалкхенга дулх дохкара план, хІаьта фуаш дохкара план — 89 процент. Цудухьа укх юхебисача кхаь бетта наьха санна къахьега дезаргда кхоа тІара оалхазараш леладерийи хьайбай фермайи болхлой.

Юртбоахама къахьегамхой, берригa низ тІабахийта Даьхенга дукхагІа хьайбай продукташ йохкара а шера план кхоачашъяра а!

20 СЕНТЯБРЕ КХАЧЧАЛЦА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА

СВОДКА

(Шера планага диллача процентащца)

	дулх	шура	фуаш	тха
Ачхой-Мартана	56	76	90	84
Ведана	76	94	95	61
Грозненски	57	82	87	103
Гудермесски	75	79	93	66
МалгІабика	68	76	70	86
Надтеречни	57	76	75	88
Наьсарен	54	78	77	79
Наурски	68	92	106	104
Ножай-Юрта	58	91	94	47
Советски	65	82	91	44
Сунженски	73	80	90	113
Урус-Мартана	82	75	99,0	68
Шаьла	74	77	94	78
Шелковской	66	78	80	102
Ерригача республике гІолла	64	80	89	99,0

Доазол дехьара

ХІАНА КОРЗАГІЪЯЬННАЙ БОНН?

Визитаца ваха бархІ дийнахь Франце хилар Польски Халкъа Республика Министрий Совета председатель Юзеф Циранкевич. Кхоьза вІашагІкхийттача къамаьл хилар цун инаралца де Голлаца.

Европейски дешаш дар, йоах Париже кепа теха араьккхача цхьана яьча франко-польски коммюнике тІа, Францеи Польшаи паччахьалкхен деятелашта юкъе хиннача переговорашка керттерча теркаме хинчараш: «Шинна а оагІоно бакъахьа лаьрхІар хана йІоахала континента ерригача паччахьалкхенашта юкъе цар суверенитета вІаши сий дара ларда тІа барт-цхьоагІон гІулакхаш тоссадалар. Европа малхбоаленнеи малхбузеннеи юкъера гІулакхаш тоадаргахьа леста уйла хьаллаца еза ха дІа ме йода кхохкам кІаьдбара атмофсера хилийтар духьа.

Эггара хьалха инаралца де Голлаца вІашагІкхийттачул тІехьагІа Юзеф Циранкевича французски президента баркал аьлар Польша малхбузехьарча доазоний хьакъехьарча деша цо лаьца позици бахьан долаш. 1959 шера а тІехьа инарала хьанхайкаяь из позици дика йовзаш я «Цхьаннха тайпа шеконашта моттиг ца юташ долча дешашта, — аьлар Циранкевича, — юха тІадерзар банальность лархІа мегаргйолаш селла дика йовзаш яр из.

«Тха доазув, — аьлар Циранкевича. — Потсдаме оттадаь да, из оттадаь Германски Демократически Республикаца даьча договораца, из лорадеш да СССР-ца оаха яьча соглашенеца, из нийса лаьрхІад Франце».

«Инарала де Голла позици, — цунца дувзаденна белгалдоаккх «Монд» яхача газето, — ялх хьалхагІа къаьгга хьахьекха а ерригача столицашна тоьал дика кхетаяь а яр». Цхьабакъда, Юзеф Циранкевича дага мара ца йохийта из позици вІалла а езаяланзар Бонна. ФРГ вице-канцлера Мендес «жоп» дийхар ФРГ-енеи союзникаштеи юкъе яь соглашени «телхаеча» французски правительствагара. «Цхьаннега а, — аьлар Мендес, — цу даьнъе Францега а, зе дулургдац ший мукъах хилара йолча немецни халкъа бокъона».

СДПГ председатела заместитела Венера аьлар, Одер-Нейссе гІолла додача доазон хьакъехьарча де Голла позице «цец-ама ваьнхав ше». «Фу мах ба, — йоах Венера, — франко-германски договора, нагахьа санна ший партнера вахара хьаштий иззал мара хам беш Франци ца хилча».

Бонн корзагІъялар Европе латташ йола статус-кво лархІа безам боацаш ФРГ доал ду гІозараш хилар санна ихетадир Франце. «Одер-Нейссе гІолла дода доазув бакъдара духьаларча кампане, яздора цунца дувзаденна «Номба» яхача газето, эггара хьалха хьахьекх, Польша Министрий Совета председатела визит белгтала, инарала де Голла из белгалдаьккхача тайпара, «къаьстта боккхача лоархІамера событи хилар». «ШозлагІа-дале, — йоах газето, — польски територи ше дІаехилга дуташ ца хиларца ФРГ - ас Германи вІашагІкхетара йола торонаш йовю, цунна дагардарий хьакъехьа ерригача Европе шеко хулийт.

Геттара дика ховш да, хІанз йолаш йола статус-кво бакъяра, эггара хьалха толхаде йиш йоацаш Потсдамски соглашенешца чІогІдаь Польша малхбузехьара доазонаш бакъдара ларда тІа мара машари ихерамзлен Іалашде йиш ца хилар. Цу деша хьакъехьара Франце реалистически позици дерригача европейски халкъаша мога ца еш йиса йиш яц.

Г. ДАДЬЯНЦ,
АПН соб. корр.

Париж. (Телефонаца).

ЮРТАШТА БОМБАШ ЕТТ

НЬЮ-ЙОРК, 23 сентябрь. (ТАСС). «Б-52» яха американски стратегически бомбардировщикаш кхы тІа а Гуам яхача гІайрен тІара хьа а ухаш листта нах бахача Меконг яхача хин дельтерча районашта бомбаш чуетташ я.

Сайгонера АП агентства корреспонденто беча хоамах, тахан 30-злагІа бомбаш чуйийттай цар къулбехьенвьетнамски столицера къилбаседенгахьа 40 километр йолча «партизаний позицешта».

Иракера хьал

БАГДАД, 21 сентябрь. (ТАСС). Иракски Республика президента Абдель Селям Арефа керда правительство вІашагІйолла аьнна предположени еннай премьер-министра заместитель а кхыча мехкашцарча гІулакхий министр а волча Абдель Рахман Баззазага, аьнна хоам бир тахан «Аль-араб» яхача газето.

19-ча сентябре Багдадски радиос хьакхайкабир дукха ха йоаццаш Ираке хиннача событей хьакъехьа бах эггара хьалхара официальни хоам. Цу хоама тІа, белггала аьлча, йоахар, «15 сентябре ІуйриЙна паччахьалкхен кхерамзленна зе де гІертаяр авантюристий группа, цхьабакъда, компетентни Іаьдалийи герзашцарча низийи фийлал бахьан долаш из гІулакх кхоачаш ца хулаш дисар кхы цІий Іодаха ца дезаш. Заговор вІашагІъелларех дукхагІа бараш байдда Ираккера дІабахаб. Вож юхебисараш лийца чубехкаб. ГІулакх тохкаш лат».

«Паччахьалкхен переворот е гІортар аьттув ца боалаш дисарца» дувзаденна духтІавоаккхаш йола комментареш кепа техар иракски газеташа 20 сентябре. «Соут аль-араб» яхача газето яздора, Ирака президент Ареф, Касабланке хинна Іарбий паччахьалкхенашта керте латтарий совещани чакх а яьнна, цІаварца дувзаденна ходдамболлаш йола официальни заявлени е тарлу «дукха ха йоаццаш хиннача хьашт доацача событей» хьакъехьа, «премьер-министр Ареф Абдель Раззак воацилга массанена а ховш дола бакъдар» хиларах хІаьта а вета а.

ЛОНДОН, 21 сентябрь. (ТАСС). Баззаз керте а волаш керда иракски правительство вІашагІйолларгйолаш хилара хьакъехьа Богдадера хоам а беш, Рейтера агентства язду, из кабинет оттаргья 16-ча сентябре цІаьхха дага а доацаш ший дезалца а цунна улуввяьнна вахача иракски герзашцарча низашцарча массехк лакхера чин долча эпсарца а Камре кхьачача инарала Ареф Абдель Раззака правительства когаметта, яхаш. Инарал Абдель Раззак, йоах агентства, Иракера дІавахав паччахьалкхен переворот е аьттув ца боалаш ше висачул тІехьагІа.

СОЦИАЛИЗМА НОВКЪА

БРАЗЗАВИЛЬ, 22 сентябрь. (ТАСС). Мали—майрра ший лоІамера экономика хьалъяра наькъа тІа, социализм хьалъяра наькъа тІа баьнна мохк, ихаш язду тахан «Конго-энформасьон» яхача бюллетено Мали Республика ший лоІаме яьнна 5 шу дизара хетаяьча редакционни статья тІа.

Малийски халкъо хІанзле а дІахьекхад мехка лоІам лорабара гІулакх ше хьаллоацаргдолаш хилар, экономика хьалъеча доккхий толамаш даха лаьрхІа ше хилар.

Бюллетено белгалдоаккх, Мали Республика президент Модибо Кейта Конго (Браззавиль) «Іалаьмате йоккха моральни престиж» йолаш хилар.

ТХА КЪОНГАШ КІАЛХАРБАХАЛАШ

КАМБЕРРА, 22 сентябрь. ТАСС корреспондента В. Хмара хоам бу:

Австралерча ноаношта юкъе шерра баьржаб «Тха къонгаш кІалхарбахалаш» яха болам. Берригача мехка чакхйоахаш я австралийски салтий Вьетнамера цІабоалабелга дІадехаш йола кампанеш. Сиднея, Мельбурна, Ньюкасла, Брисбена кхалнаьха делегаташ «СОС! СОС!» («Тха къонгаш кІалхарбаха» яхача боламах лоацца йоаккха цІи — бала тІабессалга хойтача хьисапе. — Корреспондента белгало) яха транспаранташи лозунгаши бе а доахкаш парламент чуйолча цІенощта хьалхашка дежурить деш латта ер шоллагІа ди да, правительства викалашта тІаккхача аьттув ца боалаш.

Тхо укхаза хургда тахан а кхоана а, оаха яхачунга ладувгІалца йолча хана. Оаха правительствагара хьадех мехка доазонел дехьа бІунаш ухийтилга дитар. Оаха хьадех тхоай къонгаш цІабоалабаф. Кхалнаха шоашта хьатІа мел веначунга дог делхаши эгІазбахаи дІахьувкх Вьетнаме цхьаьха австралийц а — ткъо шу даьнна капрал Френсис Джон Смит верах бола хоам тІаболча газетий таханара номераш.

ДА-НАНГЕРА ДЕМОНСТРАЦИ

ПАРИЖ, 22 сентябрь. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнамера йоккха американски авиационни база уллача Ца-Нанге йоккха антиамерикански демонстраци хилар.

Сайгонера Франс Пресса агентства беча хоамах, данангски Іаьдалаша вихь къулбехьен вьетнамец лаьцав, антиамерикански демонстрацеш «гІеттаяра» уж бехке а беш.

Военни трибунало топаш тоха суд лый царна.

Германски Демократически Республика. ХІанзарча юртбоахама техника рекламаци еча Лейпциг яхача города майдаех цаІ.
З. Брюханенко сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА СЕЗОН ДІАЙОЛАЕШ...

ХьатІаккхоачаш латт керда театральни сезон. Сийлахь йоккхача Октябрьски социалистически революце 48 шу дизара накъаяха кийчлуш я мехкара еррига театральни коллективаш.

Укх хьатІадоагІача шин шера хьаяь дикагІа йола спектаклаш хІара театра дошо фонда юкъеяха езаш а, хІара театра карагІдаьннарашка хьожаш йола юбилейни афиша хила езаш а я.

Бакъдар аьлча, театра балха лардм репертуар я, хІара пьеса ше къаьста а йоаш, ше дика хилар хьахьекха бола театра репертуарни никъ. Пьеса харжарахи цун идейно-художественни масштабахи тийша да спектакла, хІара актереи режиссереи толам балга хинна ца Іеш, спектаклага хьежачул тІехьагІа зритель ший дезала юкъе юха чувоагІача, балха тІа водача хана цунна кІоарга уйлаш яйташ, вахара юкъе ше малагІа моттиг лаца еза цунна хойташ йолча искусства цунна хьакъал дулга а.

Йоккхача масштабах йолча драматургически произведенеша мара зрителна дог тохадолийтаргдац, цецвоаккхаргвац из, цудухьа чІоагІа лаьцаб оаха уйлан чулоацамга диллача йоккхий йола, советски пьеса ларде юсаш йолча драматурге произведенеш харжара никъ.

Советски классика тха сцена тІа хьахьоккхаргья «Виринея» яхача Л. Сайфулинайн «Клоп» яхача В. Маяковскеи пьесашца.

Тха театра афиша тІа ишта шоай моттиг дІалаьцай «Лергвоацар» яхача А. Арбузовеи, А. Гладковеи «Бумеранг» яхача А. Татарскеи хІанзарча драматурге. Ший пьеса яйтаргья аьнна дош деннад тхона боккхагІча драматургех волча цхьанне — Розов Виктора.

Классически репертуара пьесашцара ноябрь бетта оаха хьоккхаргья дунен тІа дикагІчарех волча литератореx цхьанне Ф. М. Достоевске «Зулами таІазари» яхача романа инсценировка, апрель бетта — Ф. Шиллера «Дон-Карлос». Массаза а санна, Іайи бІаьстан юхьеи каникулаш йолча хана эггара зІамагІчарна хьоккхаргда оаха К. Паустовскеи, М. Сторожевойи фаьлгаш.

Ховш да, е «Зуламцеи таІазарцеи», а е «Виринея» а — цхьацца цІерах латтача романий инсценировкашца еррига персонажаш меттел деррига сюжетни наькъаш а дизза хьахьокха йиш ца хилар. Уж тайпа хІамаш юкъе ца дуташ дуссаргдац. Кхыметтел эрсий театра исторена йовзаш йола «Вежарий КарамазовгІар» яха пьеса шин дийнахьа шин серех хьекхача, тІаккха а цу эпопея еррига масштаб чулацанзар. Цхьабакъда, керттерча образий масштаб Іалаьмате йоккха хиларо, шоай тайпара оамалаш къаьга хиларо, башха-дикача эрсий метто, цу «литературни симфоней» (нагахьа санна иштта ала йиш яле) Іалаьмате хозача идейни оазо цІаькха а цІаькха а ю, дерригача дуненна йовзаш йолча цу эрсий литература произведеней унзаререча атмосферана юкъе хьу вай.

Цу шин инсценировка турпалаш вІашдухьала нийсбарца «Зулам тІеи таІазар тІеи» оаха дІавовзийт бунт хьеер — низ-Іоткъами хоарцонаши дІаяхар духьа халкъах дІа а хьда ше цхьаь социальни зуламца къовсам лоаттабе гІерташ вола саг —Раскольников.

ХІаьта «Виринея» турпал йолча кхалсага къовсам лоаттабу дІахо дегІайоагІаш ший вахара никъ дІахьу Советски Іаьдал оттача хана цІий Іувдарашца, хьал дарашца, эрсий юртарча кулакашца лоаттабеча дерригача халкъа юкъарча къовсама юкъе а йодаш.

Фашистски Германи эша а яь котало яккхар дукха ха йоаццаш вай мехка дездеча хана де доагІача тайпара сий дир моастагІчун тыле денал дола гІулакхаш леладаьча советски разведчикий къонахчалеи турпалалеи.

«Бумеранг е разведчика вахарцара 2 кІира» яха пьеса оттайир советски разведчик «абвера» яхача фашистски контрразведка бІена юкъе чукхоачавеш психологически кІоарга детектив эггара хьалха оттае гІортар дар.

Новосибирскерча драматурга В. Лаврентьева язъяь, сезон дІайолалуча хана оаха оттаергйолаш йола «Хьай да лоархІаш хила!» яха пьеса дай гІулакхаш тІехьенашка дувлара, даьша шоай берий бе дІателаш йолча революционни эстафетана хетаяь я. «Хьай да лоархІаш хила!»...

Дер дайнарашта, эхь дайнарашта, шоай классах дІа а хьда «аттачеи сакъердамийи вахар» накъбилга тІа лестача мещанашта тохаш йола «Клоп» яха В. Маяковске башха-дика сатира хІанз а тІехьа чІоагІа нийса йоагІаш, кхыметтел таханарча денна а накъаяргйолаш я, унахцІена къонал, унахцІена вахар бахьан долаш лоаттабеча къовсаме партенеи комсомолаи новкъостал а деш.

Соахкарча сезонах юхе а йиса, укх шерарча репертуара тІа яьннай «Саг цІайоагІача дийнахьа», «Седкъа тІара саг», «Мадридски хиш», кхыяраш.

Тха труппана юкъебаьхкаб керда актераш. Царех ба йоккха квалификаци йола артисташ: РСФСР заслуженни артист Буклин, Е. Г. Назарова, А. А. Ярошенко, М. А. Слуцкая, Н. И. Жернов, И. Н. Петровский, Артистал доаллача кагийча нахацара бийха боалабаьб И. Сидельниковаи А. Орлови.

І-ча Октябре хьаша хьашт хиларца хьаеллалургья М. Ю. Лермонтова цІерахча театра наІараш.

И. ШАПОВАЛЕНКО,
Лермонтова цІерахча театра директор.
В. ВАЙНШТЕЙН,
керттера режиссер, Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни артист.

ТІехьлансосчча гІулакхашта дуухьала

ЮВ

ОАРЦ-м ДАЬННАД, БАКЪДА...

Шаьла района «Куйбышев цІерахча колхозе бІаьш общественни доахан да. Колхозхоша е йоагІача бесса йоанхо а еш хьалкхедаь дар уж. Царга хьожаш хинначар чІоагІа дог гІоздоалар шоаш хьалкхедаь хьайбаш бІаргадайча.

ГІоздаьнна дегаш матара дохийташ во кхаъ кхаьчар царга укх деношка. Шаьла района юртбоахама зоотехникашкара оарц дехаш етташ телефон я Куйбышева цІерахча колхозера. Телефонаца хьаоалаш хІама дац, доахан довш латт яхилга мара.

Сиха даьнна оарц дІакхаьчар. Хьалхашка этта сурт дар дегаш матара дохийташ ийрча. Керда, доахан доаду моттиг хьайийлайтеш аьнна хеталургдолаш дар из цига тІанхаьчачоа. Сихденна туладеш латтар фата санна дийста дола урсаш хьийкха доахан.

Малае бехке? Бахьан фу долаш дайнад доахан? — яха хаттараш увттаргда хьалхашка. Цу гІулакха бехке вар ва колхоза зоотехник Дудаев Пахруддин. Къена люцерна яха буц тІайолча кхай тІа доажаде доахана Іул, аьнна указани елар цо укх деношка. Зоотехнина болх кІезиг-дукха бовзача хІара саго кхетадеш да люцерна яха буц тІайолча доахан дажа йиш йоацилгеи, нагахьа ца ховш а тІадаьнна из буц йиача «Тимпонит» яха лазар хинна уж дов йиш йолгеи. Цхьабакъда, уж «лоадам боаца» хІамаш теркал даьдац новкъоста Дудаева. Цудухьа укх деношка урс хьекха дийнар ткъо бежан да, духхьала цо харцахьа указани яларах.

М. АЛЧИБОГОВ.

ЭХЬ ДАЙНА ШОФЕР

Мух мо сиха йоагІар № 95-15гІа хьагулбалар дог доахаш бархІ йола автобус. Цкъаза йиткъо шок а тохаш велакъежаш вар из лехкаш вола нов. Анищенко. ХІанав из сов гІадваха? ГІадваха мишта хилац ди хоза а хилча, дІаюха ухаргбола нах шортта хургболаш а хилча, цунга хьежжа шийна ахча даккха а йиш хилча. Шоана хетаргда паччахьалкхен ахча шийна мишта дут цо, къоал делга ма дий из, аьнна. Сов цецдаьле ма хила шо, нов. Анищенкос ишта лархІац из гІулакх, цо-м «хІамилг» яккхар мара лархІац цох. ХІаьта дукха ха я из паччахьалкхен киса кхувда. Тахан а «хІамилг» яккха безам болаш ва из.

Автостанце кхаьчача дІадаьлар Анищенко юхьа тІара велакъежар, цІимхара волаш дІа-юха хьежар из. Цига нах кІезига хиларах дар из.

Грозненски № 15 йолча шурий совхозе болха пассажираш дукха бархІ минут совгІа йоаккх шоферо автостанце латташ. ІуйриЙна массаза а кІезига хул нах, кхы латта вІаштІехьа дац, дІачувоал шофер автобуса чу. цу чу багІачарна билеташ дІа а ца луш йолайолийт цо автобус. 36 участкера арайоалаш латтар № 95-15 йола автобус, контролер духьала ца кхеташ. Бакъда, цу чу вагІаш хиннавар из. Шийна хьатІа а вена нов. водитель хьадал документаш, со контролер ва, аьнна цо удостоверенни дІахьекхача, бІаргашка боад техача санна хийтар Анищенкона. Цхьабакъда, билетно-учетни листи билеташи дІадала тиганзар цо контролерага. «Хьаштдоацар ма дувцал, къонахий деций вай, къаракъа шушеи цунца кхалла хІамеи эца аз хьайна луш дола ахча дІа а нийце дІагІо» — йоахар шофера. Контролер ладувгІа тувгаш вацар. ТІаккха кхы хІама хургдоацилга а хайна пассажираш духьалбаьхар шофера контролера. Из бакъвоацилга шоашта ховшехьа а шофера га доахар цхьаболчар.

Царех цаІ вар Грозненски № 2 йолча автопарка электромонтер вола нов. Гастеев. Цо Іе тиганзар контролер шийца АТХ-а кулгалхой болча ца веча. Контролер раьза хилар. АТХ-а профсоюзни комитета педседателага н. Мальсаговгеи эксплуатаце начальникага н. Татриевгеи дІадийцар Гастеева контролера леладаьр, цар из бехке вар догдоахаш. Бакъда, шийна дага а доацаш шофера нов. Анищенкос билеташ дІа ца луш бархІ саг вигара тешал дир цо. Из дар контролера дийзар а.

Бехктокхаме оза везаш ва эхь дайна шофер.

П. КУНИЕВ.

БРИТВА АЬРХІА ХИЛЧА...

Массехк ди даьккхар аз МалгІабике. Цхьан сарахьа парикмахерске вахар со. ГІадъяха гонахьа яьлар сона парикмахер йола Зоренко Мая. Саг варга хьежаш из ягІа дукха ха хиннаяр. Цхьабакъда, цІаьхха хьабІара а хьежа унзаръяьлча санна еха хьайзар из.

— Ай фу хилар цига? — аьнна хаьттар аз.

— Сов листа я хьа модж, цул совгІа чІоагІа а яьннай из. Фу деш лийннав хьо хьалхе хьа ца воагІаш? Раьза йоацаш яр нов. Зоренко.

— Фу къамаьл да Іа дер, ишта лувш хулий посетителашка, — бехк баьккхар аз.

— Сона-м новкъа дац, хьайна сатохалургдале, вагІа хІаьта аьнна модж яша йолалу Мая. Цо мишта йоах кхета а ца деш раьза хилар со модж яшийта. Цкъа хьекхача кхозза, диазза, пхезза юха хьекхар бритва парикмахера. Нихь Іодоаккхаш санна хетар сона бритва Іо массаза хьокх.

Цхьа юкъ яьккхар аз садетташ вагІаш. Бакъда, тІаккха дехар денал:

— Дукха ма хьекха из бритва, цкъа-шозза хьенхача тоъаргда хьона.

— Мишта тоъ из, ер аьрхІа хилча, болата мерзаш мо чІоагІа чеш дола хьа модж дІайоашалой укханца цкъаи шоззеи хьаккхарах, — жоп лу Маяс.

Кхыча бритваца яша са модж, — цІогІа тох аз эгІаз а вахе.

— Дац кхыдар, вагІа, аханахьа кхаьчад вай керта тІа ший ховха кулг ІотІатоІаду йоІо. Иштта «кулгаца хьесташ, тевеш», аьрхІача бритваца чувхавеш, са хьалъувзадеш санна хетийташ модж яьше йоалл из. Марцхилгаш даьха юхь а йолаш, кхы ва везаш ма хилва со укхаза, яхаш араваьлар со парихмахерскера.

Ишта ше цигара цкъа араваьлча Іалашдергдар бритваши парикмахерскена кхы мел эшари МалгІабикерча быткомбината директора нов. Мержоева.

Ам. ПЛИЕВ.

ЗАВОДЕ «ШОЛЖ ЧУХЬИЙДДАД»

Грозненски баьца даарий консервни завода конторе тхо дІачудаьлча папка бе а йоаллаш ший кабинета наІара юхе дІаэтта латташ вар завода директор нов. Бакаев. Ше волча тхо даьхкалга хайча, сиха цхьан гІулакха ваха везаш-м вар со аьнна, юха чувода из ший кабинете. Завода коллектива балхах лаьца къамаьл хилар тхона юкъе. БархІ бетта план толамца кхоачашъяьлгеи укх бетта план кхоачаш ца яр кхерам болгеи хайра тхона.

Бедал ца хилар бахьан долаш кхоачашъяц оаха укх бетта план, яхаш дувц нов. Бакаева. Кхы дий-теш коллектива новкъарленаш еш дола бахьанаш? Ер бутт хьахиллалца дика доахаш хинна толамаш цІаьхха лаьгІ хІана деннад-теш? Бахьанаш дукха хилар гучадаьлар заводе дІачуваьлча.

Консервни цех. Кога хьакхингага гІолла доагІаш хий латташ я дукхагІболча болхлоша къахьега моттигаш. Ванах Шолж да укх цехе чухьийддар аьнна хеталургдолаш сурт хьалхашка отт цу чу юххьанца дІачуваьннача сага. Кастта укх чу форд оттар кхер тхо, яхаш дувц болхлоша. Ха шелъяла дукха ха йисаяц, цу хих ша а бах кога соалозаш хехка торо хургья укх чу-м, — йоах завода болхлоша. Из да а да иштта.

Баьца дааращ чакхдоахача Іоуха хий дІаара гІоргдолаш харшаш тоадаьдац. Цудухьа наьха когашта кІала сеца латт хий. Денош шийлагІа ме ух, шийлача хила латтача наьха болх лерттІа дІабодац, лохлу къахьегама овсарле.

ХІанз хьожаргда вай цу хьалашка болхлой спецбарзкъашца мишта ІалашбаьбЭ Цига хьалхашка отта сурт а да велалургвоацаш да. Нагахьа болхло вац хьамча иккаш тІаювхаш. Маьчаш тІа а ювхаш хила латт уж, доацаш да тІолгаш, керта тІа тувхкаю кисе кингаш, халаташ. Керта мосаш Іо а охкаенна бар болхлой. Санитарни бокъонаш цар чІоагІа телхаелгеи иштта болх бе йиш йоацилгеи ха деза кулгалхошта.

СалоІа цІа мичад шун? — аьнна хаттар дир оаха болхлошка. Ай, фу цІа дувц оаш, из-м ма хила далара, кхыметтале хІама даа цхьа миІинг а яц цехе тІаьда йоацаш, — йоах цар. Хила уралатташехьа хІама яа даьннад, Іемад тхо, — йоах цар. Из-м дукха новкъа дацар тхона, цеха корашин наІараши тоа а даь чухьекха мух соцаборе, яхаш дувц цар. Хих ша бергба яхачох тамашье езаш хІама хиланзар из гІулакх бІаргадайча.

ДІахо дикагІа хургда хьалхашка отта сурт аьнна хеташ тхо дІа мел гІерта кхы а вогІа хулар хьалхашка отта сурт. Помидорашца цхьана кІир чакхъяккха йиш йий-теш? Ер фу хаттар да аьнна хеталургда дешархочоа. Шо цецдала хІама дац ер-м. Цу консервни заводе чакхйоаха помидораш чу латтача яьшкашта чухнахьа цхьан пІелгаца кІира тІоа улл. Из цхьа дукха лоадам боацца хІама хеташ ва цеха начальник нов. Гуссейнов. Иштта арахийца продукци йиача сага лазар хургдолга кхетадича хІама дац завода кулгалхоша, кхетаданза дарг а дац из.

Жи варий, новкъостий, хьажалаш наьха дукха къахьегам дІабаха продукци мишта йоаеш латт заводе. Цехе массанахьа хьалтеха йоахк къахьегама бокъонаш ма телхае, продукци кІезигагІа йоврг йолаш болх вІаштІехьбаккха яха йоазонаш. Цхьабакъда, йоазонаш-м да, цар тІа яхар кхоачашдеш-м дац цига. Из хьахьокх укх масало: помидораш чакхйоахача агрегата приемочни камера кІала кхоъ-дий таз латт. Цига Іоух кийча продукци, из кІезигагІа йойта даьд из. Цхьабакъда, цох хІама хилац яхаш дувц аппаратчика Долгополова Галяс. — Гой шоана лаьтта Іояха латта 4—5 килограмм продукци. Иштта итташ килограммаш продукци дІакхувс оаха ах сахьата из камера тоа ца ярах. ТІаккха мишта лакхлургья къахьегама овсарле иштта болх беш хилча? Тешшаме да лакхлург ца хилар.

Вай республикерча дуккхача предприятеша дог раьза хинна хьаллаьцай Октябра дезача цІейна сийленца накъа дахара крекинг-завода болхлой инициатива. Цох хІама ховш болхлой ца хилар гучадаьлар царца къамаьл дича. Дукха ха хургъяц из инициатива дІайолаяь, тхона цхьа-ши бутт баьлча мара хац из санна дола лоархІаме хІама, яхаш дувц болхлоша.

Иштта да заводера хьалаш. Цхьабакъда, ала доагІаш да уж хьалаш во дале а шоай хьинар кхо цо деш къахьегаш цига дукха болхлой хилар. Смена нормаш 120—130 процент кхоачашъю нн. Зимаголова Дарьяс, Быстрова Марияс, Тохова Тамарас, Абиева Раяс, кхычар. ДІахо а цар болх дикагІа дІабахийтара сихха оарцагІбала беза завода кулгалхой.

М. ВОСТРИКОВ.
Грозненски санитарно - эпидемически станце санитарни лора гІонча.
Б. КОСТОЕВ.

ГРОЗНЕ 6-зза ЛОВЗАРГЬЯ «ТЕРЕК»

Укх шерара сезон чакхъяллалца футболах ловзача «ялхайттане турнира» календарь кхаьчад Грозне. Вай городерча футбол езарашта эггара чІоагІагІа хьашт долаш хургба Орджоникидзе цІерахча стадиона майдан тІа ялх матч ловзаргйолаш бола октябрь бутт.

ХІаьта мишта́д из календарь? Селхан «Терек» лайзай Ярославлерча «Шинникаца», 29 сентябре—Ригерча «Даугавайца», 3 октябре — Вильнюсерча «Жальгирисаца», 7 октябре «Терека» тІаэц Лугански «Заря» яха команда, 11 октябре Ереване ловз «Арарата» футболисташца.

15 октябре денз 4-ча ноябре кхаччалца шоай майдан тІа вІаштта ялх матч ловзаю грозненцашна. 15 октябре вайцига ловз «Карпаты» команда (Львов), 19 октябре — «Днепр» (Днепропетровск), 23 октябре—«Шинник» (Ярославль), 27 октябре — алма-атински «Кайрат», 31 октябре «Даугава» (Рига), 4 ноябре — вильнюсски «Жальгирис».

8 октябре «Терека» футболисташ Луганске ловз моттигерча «Заряца», 12 ноябре «Терека» вайцига тІаэц еревански «Арарат». Эггара тІехьагІа шозза вІашагІкхеташ кхычахьа дІабаха ловзаргба уж —16 ноябре Львовеи 20 ноябре Днепропетровскеи.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа

РАДИО:

25 сентябрь, 1965 шу.

6.30 — «Нохч-ГІалгІайчен лаьтта леладархо» яха передача (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочийи» «Комсомольское племяи» газетий обзор. 8.20 — «Сердало» газета обзор. 8.30— Ашараш. 8.45 — Эггара зІамагІа бараштa передача (нохчий меттала). 16.00 — Мехка гІоллен доазол дехьареи кердадараш (гІалгІай меттала). 16.10 — Ашараш. 16.35 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 16.45 — Литературни передача. «Муталиев Хьажбикара творчество» (гІалгІай меттала). 17.00 «Зори Кавказа» яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.35— «Дукхаеза ашараш» яха концерт. 19.00 — РадиоладувгІархой заявкех концерт. 19.30 — Ярославера футбольни матча трансляци. 22.20 — Москвера трансляци.

УКВ:

9.00 «Городех иллеш» яха концерт. 9.25 — «Сивцеверча вражке цІагІа» яха музыкальни дувцар. 10.25 — «Клоун» яха радионовелла. 10.56 — Кабалевске авторски концерт (трансляцера дІаязъяьй). 11.33 — «Къоал» яха Беннета Арнольда дувцар. 19.55 — Планкетта «Корневильские колокола» яхача оперетта монтаж. 21.30 — Казахски радио эстрадни оркеста концерт. 21.53 — «Дерригача кІирах догІа» яха радиопостановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ:

18.25 — «Лехар, къахьегам, толам» яха документальни фильм. 18.35 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.05 — Киножурнал. 19.15— «Бола фаьлг» яха бераштa лаьрхІа телевизионни фильм. 21.00 — ХьажкІаша кхаш дут. 21.20 — ХьажкІаш лелаерий заявкех концерт. 21.55 — «Криницы» яха художественни фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Шеча фронтовакий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 12-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоахамен, культураи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-33; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ02696. Заказ № 5142.